ژوند د یادونو لاندې

محمد طاهر عابد طائرؔ

ژوند د یادونو لاندې

محمد طاهر عابد طائرؔ

کہنے کو تو یہ کتاب کسی شخص کا تذکرہ ہے لیکن کتاب
کا مطالعہ کرتے ہوئے آپ پر یہ بات کھلتی ہے
کہ آپ یادوں کے ایک ایسے جزیرے یا وادی
میں داخل ہوگئے ہیں جہاں ہر طرف شجرِ ہائے
سایہ دار استادہ ھیں میری ذاتی طور پر تو یہ رائے
ہے کہ اس کتاب کا مطالعہ ضرور کرنا چاہیئے اس
لیے نہیں کہ پشتو کا اعلی ادب پڑھ سکیں بلکہ اس
لیے کہ اس نفسا نفسی کے دور میں آپ کو یہ چند
صفحات ایسے پڑھنے کو ملیں گے جن میں اول و
آخر خلوص ہی خلوص ہے------

پروفیسر اعجاز احمد

ژوند د يادونو لاندې

محمد طاهر عابد طائرؔ

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: ژوند د يادونو لاندې
ليکونکے: محمد طاهر عابد طائرؔ
املا کره کتنه: طلبګار خوګياني
زير کتنه: پروفېسر اعجاز احمد
سرپاڼه: اسد ګدون
چاپ کال: اکتوبر ۲۰۱۵ء
چاپ وار: لومړی
چاپ شمېر: ۵۰۰ ټوکه
کمپوز: اماني

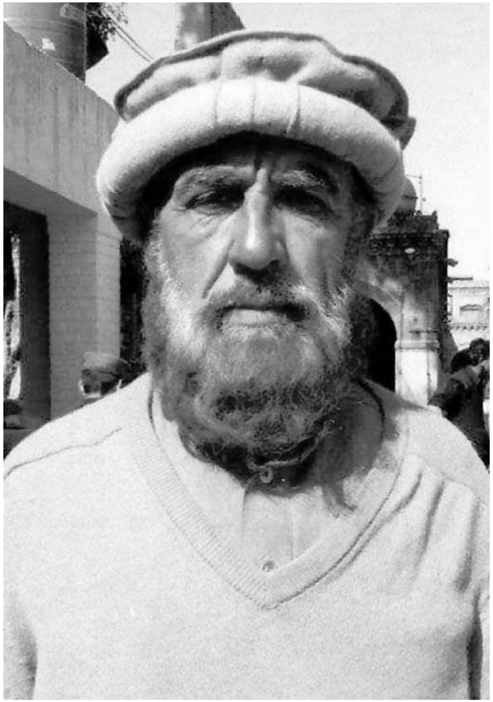

د سترګو رپ کې سړی بوځي د وختونو شاته
خدایزده چې څه وي د ځینو تصویرونو شاته

ګېر شوم طائره! د وختونو لاندې
بس تېروم ژوند د یادونو لاندې

تړون

د ګران استاد اروابناد میا «نثارالدین صیب» په نوم چا چې خپل ټول ژوند تر آخري ساه پورې د علم د رڼا په خورولو کښې تېر کړۀ.

سریزه

اوس دې یادونه افسانې ښکارې
داسې دستور د زمانې ښکارې

دا شعر واقعي د کمال شعر دے، چې انسان وفات شي، نو یادونه یې افسانې جوړې شي. د خداې پاك نظام دے چې د دنیا مادي هر څیز لره زوال شته، ځکه چې الله پاك په خپل قرآن پاك کښې فرمایي: « هریو زنده به یو ځل ضرور د مرګ مزه څکي» انسان مړ شي، خو یاد یې پاتې شي. یاد یو داسې شے دے چې دې لره زوال نشته. دا اټل خبره یا امر دے.

د دنیا هرڅه به زاړه شي
د جانان غمه په والله زړېږې نه

زۀ نۀ پوهېږم چې خپلې خبرې د کوم ځاې نه شروع کړم او په

www.pukhto.net

کوم ځاې يې خلاصې کړم. لنډه دا چې دا يو څو ماتې ګوډې خبرې خاطرې د خپل ګران استاد ميا نثارالدين صېب په ياد کښې ليکلي دي، ځکه چې د ژوند هېڅ څۀ پته نۀ لږی. هسې نه چې مرګ تلوار وکړي او زۀ لۀ دې څو خبرو نه محروم پاتې شم... په دې ليکلو کښې ما سره پوره پوره مدد د مياصېب ځوئے ((مياعادل نثار صېب)) کړے دے، چې د هغۀ زۀ ډېره مننه او شکريه ادا کوم او ورسره زما د کلاس ملګرو هم ډېره مننه چې ماته يې ددې خبرو ليکلو دپاره ډاډ راکړے دے.
الله پاك دې د مياصېب روح ته خوشحالي ور نصيب کړي او د هغۀ په زامنو دې هم الله پاك خپل خصوصي رحم وکړي او خپل ټول ملګري او استاذان ښاد او آباد غواړم.

په ډېر درنښت
محمد طاهر عابد طائرؔ

رښا د مرګ په ګودر نۀ ورکيږي

د ژوند دتکميل د ټولو نه لويه مرحله مرګ دے. مرګ انسان وژني هم او را ژوندے کوي يې هم، څوك چې د ژوند د خير د فلسفې سره شپې صبا کوي او د انسانيت د ارتقاء د تصور سره په لاره ځي مرګ يې هم نۀ شي وژلے.
دې مجموعه کښې ښاغلی محمد طاهر عابد طائر هم د خپل قدر مند استاد ((ميانثارالدين صېب)) د مقصدي ژوند او بې لوثه عمل خاکه په دغه بنياد راپه ډاګه کوي چې:

مرنے والے مر تو جاتے ہیں فنا ہوتے نہیں
یہ حقیقت میں کبھی ہم سے جدا ہوتے نہیں

د ښاغلي طائر دا کتاب ده مينې د هغه احساس غورځنګ دے چې ورك منظرونه، سپېڅلي روېّے او ډوبېدونکې ننداري د نظرونه په آسانه سوزېدو ته نه پرېږدي.
ښاغلی يو طرف ته د خپلې موضوع مادي حدونو او چوکاټونو نه تېښته نۀ ده کړې، نو بل اړخ ته يې د خپلو تجربو او فراستونو پۀ تار کښې د خپل استاد د رېښتينو وصائفو ملغلرې اميل کړی دې او دا حقيقت يې راښکاره

کړے دے چې:

لطافت بے کثافت جلوہ پیدا کر نہیں سکتی
چمن زنگار ہے آئینۂ باد بہاری کا

(غالب)

ښاغلے لیکونکے په دې راز پوهه دے چې د انسانیت معاشره د اقدارو، روایاتو، رسمونو او د انفرادي اجتماعي عادتونو نه دخپل وجود ښکلاګانې او ساه ګانې اخلي او هم په دې باندې ژوندے وي. مادي وجودونه فنا کیدے شي خو ښائسته رویّے لازواله او دائمي وي. ځکه خو د تصویرونو د شخصي حوالو دیادولو سره سره هغه تصورات هم نه هیروي چې د تاریخ په هر پړاؤ ورته انساني معاشره پامتداره پاتې شوې ده. ښاغلے خاکه نګار ډېر په هنر د خپل استاد داسې خوبیانې مخې ته راولي چې دیو انسان ژوند کښې راشي نو سترګې او ذهن یې د رڼا ګانو اوپلوشو په دریاب ورګډیدے شي. ښاغلي طاهر عابد طائر د ژوند په داسې مرحله کښې دے چرته چې د سحر او ماښام پۀ تعبیرونو کښې فکر تیروځي او نظر تندك کېږي. ولې د خوشحالۍ زیرے داد ے چې داسې نه شویدی او نه داسې احتمالاتو په تول کتاب کښې چرته پټ پټوني کړی دی.

خاکه نګاري او د خاکې فن په پښتو نثر کښې په اردو کښې د مالګې برابر هم نه دے. ځکه دا وئېل چې یار ښاغلے په دې

لړ کښې ده چا د اثر لاندې دے. بې ځایه دعویٰ ده. البته په اردو ژبه کښې فرحت الله (بیگ)، رشید احمد صدیقي، رضا همداني او فارغ بخاري د کمال خاکې لیکلي دي، چې ذوق ورته په تماشا او فکر ورته ګوته پۀ خُلۀ دے. بیا هم د طائر خاکې د ټولو نه په فرق محسوسیږي. طائر د خپل استاد د شخصیت نه صرف داسې حوالي تصویر کړي چې پخپله ورته محبوبي دی بلکه داسې اړخونه یې هم د انځورګری د منزلونو نه راتیر کړی دي چې رنګ، نسل، جغرافیے او طبقاتي قدغنونو نه آزاد دی او دا سلسله د ښاغلي محمد طاهر عابد طائر د آفاقي سوچ پۀ ترتیبولو کښې بنیادي حېثیت لري. هیله لرلے کېدے شي چې دا ښاغلے به په راتلونکي ساعتونو کښې د هاغه لیکونکو او تخلیق کونکو په قطار کښې په هڅکه غړی اودریږي کوم چې د قام تقدیرونه بدلوي او د انسانیت نوې او رڼا تعبیرونه ویشي.

په ډېر درناوي
ډاکټر اظهار الله اظهار
صدر اردو څانګه
اسلامیه کالج یونیورسټي پېښور
۱۵ نومبر ۲۰۱۵ء

www.pukhto.net

سریزه

دنوي تهذیب په رڼا کښې چې څومره تیارې دي د هغې سیورے د ننني ژوند له سحر نه هم ښکاري او په ماښام کښې هم. زمونږ معاشره په ډېره تېزۍ سره له بد تهذیبۍ سره مخامخ ده زمونږ تهذیب د شکست و ریخت یو داسې طوفان او سېلاب ته مخامخ دے چې هرڅه په کښې لاهو ښکاري او که چېرې د عقل خاوندانو او شعور مالکانو دې طوفان ته او دې سېلاب ته د علم و هنر، د عقل و شعور او د مذهب و تهذیب بند ونه تړلو نو خدای خبر چې زمونږ انجام به څه وي. دا د حقیقت یو مخ دی.

د حقیقت بل مخ؟ د حقیقت بل مخ همېشه موجود وو، کله تت او کله روښانه او حقیقت دا دے که یو طرفته په نوي کل کښې عملي،بد تهذیبي او بې ترتیبي ښکاري نو بل طرفته په نوي نسل کښې داسې ستوري هم شته چې د خپلو آثارو له کبله ځلنده ښکاري او د خپلې مطالعې مهذبي رويې او علمي وادبي هلو ځلونه د نوي سحر امید ښکاري.

محمد طاهر عابد طائر د ننني متضاد بیانیې او منظر نامې داسې ځوان قلمکار دے چې په خپل وړومبي اثر ((ژوند د

یادونو لاندې)) کښې نه صرف خپل هنر ښکاره کوي بلکه هغوي چې په کم خلوص او مینې سره د خپل ګران استاد میانثارالدین صاحب ذکر او تذکره کړې بذات خود دا دیو رشد او مهذب شاګرد او د علم و ادب سره د بې کچې تعلق دیو طالبعلم قصه را وړاندې کوي. یو وخت وو چې په پښتو کښې نثر ډېر کم لیکلے کیدو خو اوس داسې نه ده هرڅو نن هم د نثر په مقابل کښې شعر، بې انتها لیکلے کیږي خو ورسره په څنګ کې تخلیقي او غیر تخلیقي ادبي نثر هم خپل وجود ښه دورن احساس ورکوي.

((ژوند د یادونو لاندې)) د محمد طاهرعابدطائر لیک یو سوانحي خاکه ده چې ممدوح یې میانثارالدین صاحب دی. طائر د خپلې مشقۍ باوجود تر ډېره حده پورې په خپل لیک کښې کامیاب دے، دا ځکه وایم چې ماه چې دا مسوده ولوستله نو زه دیو داسې شخصیت نه پورا پورا آشنا شوم چې ما هیڅ نه پېژندو.

طائر په ډېره ساده ژبه کښې د میاصاحب کړه وړه، حلیه د هغوی مشغله د هغوي تعلیم و تعلم سره شوق د ژبو او د ادبیاتو سره دهغوي مینه په ښۀ دول سبق ښودل. د هغوی ذاتي زندګي او ډېرې خوبیانې او د هغوی هغه شفقت چې کوم د طالب علمانو دپاره عمومي وو، بیان او څرګنده کړے

www.pukhto.net

دے چې پُر تاثیره هم دے او خوندور هم. طائر خپل دې نثرې لیك او لتهون کښې تر خپله حده کامیاب او کامران دے د هغوی دا تحریر نه یوازې د لوستلو قابل دے بلکه دا تحریر یې خپل استاد ته خراج تحسین هم دے، چې د کوم نه استاد او د شاګرد بې لوخه تعلق او د شاګرد په ذهن و قلب کښې د استاد لپاره موجود قدر او احترام موجزن ښکارې.

((ژوند د یادونو لاندې)) کښې د قلم یو څو معصومې غلطیانې هم ښکارې خو زه امید لرم چې د طائر قلم به ان شاء الله داسې روان وې او که هغوی دا رنګ مطالعه، مشاهده او قلم سره خپل تړون او خپله وابستګې برقرار وساتله نو دوې به ډېر زر په پښتو ادب کښې خپل ځائے پیدا کړې.

ډاکټر تاج الدین تاجور
شعبه اردو،
ګورنمنټ کالج پبنور

ایک تاثر

مشتاق احمد یوسفی نے اپنی ایک تحریر میں "یاد ماضی" کے جزیرے میں رہنے والے شخص کے لیئے کیا خوبصورت اور موزوں لفظ استعمال کیا ہے. یعنی "یادش بخیریا" ذاتی طور پر میرا یہ خیال ہے کہ انگریزی کے لفظ (Nostalgic) کا اس سے. بہتر ترجمہ ممکن نہیں. (ژوند د یادونو لاندی) بھی ایک ایسے ہی کسی "یادش بخیریے" کی کتاب ہے. پشتو زبان اور اس کا ادب آج جس بلندی پر ہے. اگر ہم اُسے معیار اور پیمانہ بنا کر اس کتاب کا مطالعہ کریں گے تو یہ زیادتی ہو گی.

لیکن اگر ہمارے پاس پیمانۂ خلوص اور محبت ہے تو یہ کتاب اُس پیمانے پر ضرور پورا اترتی ہے محمد طاہر عابد طائرؔ نے اپنے استاد محترم "میاں نثارالدین صاحب" کو جن الفاظ میں خراج عقیدت پیش کیا ہے اور جس محبت اور خلوص سے پیش کیا ہے وہ آپ کو اس کتاب کی سطر سطر میں دکھائی دے گا. مصنف کی جواں سالی سے یہ اندازہ لگانا مشکل نہیں کہ اپنے استاد محترم سے ماضی بعید کا قصہ نہیں بلکہ چند سال ادھر کی بات ہے. اور یہ امر میرے لیئے بجائے خود حد درجہ طمانیت اور تقویت کا باعث ہے. کہ (الحمداللہ) ہمارے اس معاشرے میں ایسے درد دل رکھنے والے اساتذہ اور ایسے عقیدت رکھنے والے شاگرد آج بھی موجود ہیں. کہنے

www.pukhto.net

کو تو یہ کتاب کسی شخصیت کا تذکرہ ہے۔ لیکن کتاب کا مطالعہ کرتے ہوئے آپ پر یہ بات کھُلتی ہے کہ آپ یادوں کے ایک ایسے جزیرے یا وادی میں داخل ہو گئے ہیں۔ جہاں ہر طرف شجرہائے سایہ دار ایستادہ ہیں۔ میری ذاتی رائے تو یہ ہے کہ اس کتاب کا مطالعہ ضرور کرنا چاہیئے۔ اس لئے نہیں کہ پشتو کا اعلیٰ ادب پڑھ سکیں بلکہ اس لیئے کہ اس نفسا نفسی کے دور میں آپ کو یہ چند صفحات ایسے پڑھنے کو ملیں گے جن میں اول و آخر خلوص ہی خلوص ہے۔

پروفیسر اعجاز احمد
شعبہ اردو
گورنمنٹ سپیریئر سائنس کالج
۱۰ نومبر ۲۰۱۵ء

ژوند د يادونو لاندې

يادونه ښۀ وي او که بد، د انسان په لاشعور کښې پراتۀ وي. انسان که هرڅومره کوشش اوکړي چې د دې يادونو نه ځان خلاص کړي او د زړۀ نه يې چرته لرې اوباسي خو دا کار دومره اسان نۀ وي. يادونه که خوارۀ وي نو بنده لۀ پرې سکون او آرام نصيب شي او که چرې تراخۀ وي نو دومره بې دمه شي تۀ به وې چې څوك ترې په زور څرمن اوباسي او کوشش کوي چې د دغې يادونو نه ځان خلاص کړي، خو څومره مزه چې په خوږو يادونو کښې وي دومره مزه د ژوند په يوه لاره کښې هم نه وي. سړے کۀ هرڅومره د ژوند په کشالو کښې بوخت وي خو بيا هم چې د فرصت څۀ لمحات هغه ته پۀ لاس راشي او ځان له يو اځې شي دغه خواږه يادونه د هغۀ ملګري وي او دے ډېر لرې د خيالونو دنيا ته بوځي او هغه يادونه لکه د فلم د دۀ د ذهن پۀ پرده ده تۀ وار په وار ښکاره کېږي او دے ترې مزه اخلي. دا تسلسل تر هغه وخته پورې نه ماتېږي ترڅو چې دۀ ته چا آواز نۀ وي ورکړے او يا

دے پخپله د یادونو د دنیا نه را بهر نۀ شي. خو ډېر کم خلق وي چې دغه یادونه برقرار اوساتي. د وخت د تېرېدو سره ډېر یادونه د ذهن نه وځي خو د یو پخواني ملګري په ملاوېدو هغه یادونه واپس راشي او دے ډېر بې قراره کړي، خو طائر یو داسې زلمے لیکوال دے چې هغه دغه یادونه ډېر پۀ کمال پۀ کتاب ((ژوند دیادونو لاندې)) کښې یوځائے کړي دي. طائر سره زما ملاقات نۀ دے شوے. صرف د فیس بُک په لار هغه سره زما خبرې اترې او د لیك په حواله لیده کاتۀ شوي دي. هغه وخت په وخت د فیس بُك پۀ لاره خپل لیك کۀ هغه نثر وي او که نظم او که غزل ماسره شریك کوي. په دغه حواله زۀ دا وئیلے شم چې هغه به د مستقبل یو ډېر ښۀ لیکوال وي.

خبره ما دیادونو کوله. اوس راځم دې خبرې له چې طائر څه داسې کمال کړے دے. نو په دې سلسله کښې زۀ دا وایم چې طائر د خپل سکول یو استاذ ((میا نثارالدین صېب)) نه ډېر متاثره وۀ. او هغۀ سره یې بې کچه مینه وه، چونکه دۀ اوس خپل تعلیم د سکول تر حده پورې پوره کړے وۀ او د سکول د چار دېوارۍ نه بهر راوتے و. ظاهره خبره ده چې انسان د ژوند پۀ کشالو کښې اخته شي او ده سره بیا دومره وخت نۀ وي چې روزانه دې یوبل سره ملاؤشي چرته په لار کښې ملاقات اوشي نو بېله خبره ده. د غه حال د طائر سره هم

شوے دے. دے هم د ژوند په کشالو کښې دومره اینښتے وو، چې د ده مرګ نه اته (۸) نهه (۹) ورځې پس خبرېګي، د مرګ خبر اورېدو سره د هغه د ښپو نه زمکه تختي او په تېر شوي وخت پسې افسوس کوي او چې کله یواځې شي نو هغه ټول یادونه یې مخې ته شي کوم چې یې د خپل استاذ محترم سره تېر کړې وو. ما چې د کمال خبره کړې وه نو هغه دا وه چې دۀ یادونه خپل ذهن او زړۀ کښې خوندي نه کړل بلکه ډېر پۀ ښې طریقې سره هغه ټول یادونو ته یو ترتیب ورکړو او په یو کتابي شکل کښې ((ژوند دیادونو لاندې)) دنیا ته وړاندې کړۀ او خپل محترم استاد ((میانثار الدین صېب)) ته یې هغه مینه ورکړه چې د خپل ځان سره یې نور خلق هم په هغه مئین کړه.

ارشد قمر

شرقي پیران مردان

۲۴ اکتوبر ۲۰۱۵ء

www.pukhto.net

حامداً و مصلیاً اما بعد....

کله چې مې کتاب ویل شروع کړل، نو په کښې ورك شوم او چې کله مې ختم کړو او تربنه فارغ شوم نو د ماضي د تمامو حالاتو او واقعاتو حسرت او ندامت می چال په زمانه کښې وپېژندل او مستقبل کښې مې د وفا نور خیال ساتلو غزم او د هغې نقد ثمره مې په لمن کښې وه.

د ښاغلي محمد طاهر عابد طائر مجموعه (ژوند د یادونو لاندې) چې مې کله مطالعه کولو نو د کتاب مینځ ته نۀ وم رسېدلے چې زۀ یې د ماضي حالاتو ته متوجه کړم او د خپل ژوند د یادونو او خاطرو په چپو یې لاهو کړم چې وتل ترینه ګران وو...

د محترم طائر صیب دخپل استاد سره دې بې کچه مینې او محبت او خلوص یو ځل بیا زما په زړۀ کښې تېر یادونه او خاطرې را ژوندی، کړې او د خپلو اکابرېنو او مشائخو یو لوې فهرست مې مخې ته شو- ناځاپه به دا اشعار رایاد شو

چې:

ملے خاک میں اہل شاں کیسے کیسے
مکیں ہوگئے لا مکاں کیسے کیسے
ہوئے نامور بے نشاں کیسے کیسے
زمیں کھا گئی آسماں کیسے کیسے

یو په کښې شك نشته چې تاریخ دے چې د ولسونو کړښې خوندي ساتي او واقعات پرې کوي... د ځینو اشخاصو کړینې داسې وي، چې نه یواځې تاریخ یې د خپل ویړ تندې افتخار ګڼي بلکه راتلونکي نسلونه ورباندې هم ویاړ کوي، کوم انسان چې د خپل ژوند مقصد پېژندلے وي نو داسې انسان دیو ویاړمنې تاریخ درلودنکی وي. د تاریخ په پاڼو کښې دیو ځلانده ستورې په شان ځلېږي او د ده یادونه او خاطرې د خلقو په زړونو باندې حکمرانې کوي او د تل لپاره ژوندے وي لکه یو شاعر وایي:

چې پېدا شوې تا ژړل خلقو خندل
داسې مړ شه چې تۀ خاندې خلق ژاړي

طائر صیب یو داسې موضوع اختیار کړې چې څومره لیکل پرې وشي نو اختتام نه لري، لکه شیخ سعدي وایي:

www.pukhto.net

نه حسنش غائتے دارد نه سعدی را سخن پایان
بمیرد تشنه مستسقی و دریا همچنان باقی

اویا دا چې:

ستا د حسن ګلان ډېر دي
جولۍ مې تنګه زه به کوم کوم ټولومه

راځم خپل مطلب ته چې د انسان ډېر قیمتي ځیز په دنیا کښې وخت او عمر دے، چې د ماضي، حال او مستقبل په خانو تقسیم دے. دا سې کردار او عمل کول چې دۀ لپاره باقیات صالحات او نورو لپاره اسوۀ حسنه وګرځي. خپل اوقات او عمر په ښو خاطرو او یادونو باندې مزین او قیمتي کړي، ځکه چې وخت او عمر د چا انتظار نه کوي لکه عبدالرحمن بابا فرمايي:

بیا یې وار په دنیا نۀ راځي رحمانه
په هر چا باندې چې تېر شي وار د عمر

هرڅه به دنیا کښې وي او مونږ به نه یو، خو زمونږ یادونه او خاطرې به وي.

ہزاروں منزلیں ہوں گیں ہزاروں کارواں ہوں گے
بہاریں ہم کو ڈھونڈیں نہ جانے ہم کہاں ہوں گے

په آخر کښې زه خپل ګران ورور محمد طاهر عابد طائر ته د زړۀ له کومې دعا کوم چې الله تعالی دې ورله په علم و عمل او عمر کښې برکت عطاء کړي. دې کتاب ته شرف قبولیت او په فن د علم کښې دې ورته الله تعالی مزید ترقي ورکړي.

این دعا از من و از جمله جهان
آمین باد

بنده ناچیز مولانا محمد عبیدالله «فرید»
خطیب و امام مسجد آغه میرجاني شاه

www.pukhto.net

مننه

دګران کشر محمد طاهر عابد طائر صېب څخه مننه چې په دې مشېنرۍ دور کښې یې زما والد صېب په ښۀ لفظونو وستائیل. په دې وخت کښې داسې خلق ډېر کم وي چې خپل استاد سره دومره مینه اوکړي، چې د استاد هر لفظ و حرکت په خپل ذهن کښې محفوظ کړي او د استاد د مرګ نه پس هغۀ ټول واقعات خوندي کړي او یو کتابي شکل ورکړي. یقیناً دا ډېر ګران کار دے خو طائر صېب په خپل هنر او همت ترسره کړو او زما د والد صېب په اړه یې د کورۀ بهر ژوند نۀ هم مونږ ته آګاهي راکړه.

د والد صېب تلو نه پس زمونږ ژوند ډېر نیمګړے دے خو په دې نیمګړتیا کښې مونږ ته خپل مشرانو، تره ګانو او د میاصېب ملګرو ډېر ډاډ راکړے. د هغو ډېر احسان مندیو. ورسره د هغۀ مشرانو، د میاصېب ملګرو او زمونږ ملګرو

هم ډېره مننه چا چې په بیمارۍ کښې هم د میاصېب وخت په وخت پوښتنه کړې او د رشته دارۍ، رورولۍ، ملګرتیا او د شاګردۍ ترمینځ د مینې تار یې پریکړېدو ته نه دے پرېښے. په آخره کښې طائر رور ته ده دې کتاب په حقله مبارکي وایم او د ژوند په هر پړاؤ یې ښاد او کامران غواړم.

پۀ مینه ډاکټر میاراشد نثار
کلے موسیٰ زي، پېښور

www.pukhto.net

د میا صېب لنډه پېژندګلو

◈ نوم:	میاں نثارالدین
◈ د پلار نوم	میاں عبدالمجید
◈ زېږېدنه	۱۹۵۵ - ۷ - ۱۰
◈ وفات	۲۰۱۴ - ۱۰ - ۱۹
◈ د پیدائش کلے	محله ګهړئ میا ګان موسیٰ زے پېښور
◈ میټرك	پشاور نمبر ۲ سکول جی ټي روډ ۱۹۷۱ ء
◈ ایف اے	ګورنمنټ کالج پېښور ۱۹۷۴ء
◈ بي اے	۱۹۷۸ء
◈ بي ایډ	۱۹۸۰ء
◈ ایم اے	انګلش ۱۹۸۴ء
◈ سی ایس ایس	په اول نمبر ۱۹۸۱ء
◈ دنوکرۍ پوسټ	په نمبر ۲ سکول کښې ۲۰۰۷ء
◈ هیډماسټر	په خپل کلي کښې جون ۲۰۱۴ء
◈ اولاد	میاں راشد نثار، میاں عاطف نثار، میاں عادل نثار، میاں کاشف نثار
◈ تخلیقي کار	مضمون نګاري، کالم نګاري د نهم او لسم دپاره نوټسونه

هغه چا رښتیا وائلي دي چې:

کیا بھروسہ ہے زندگانی کا
آدمی بلبلا ہے پانی کا

هر څومره چې زۀ د یادونو نه تښتېدل غواړم، خو زما د زړۀ او ذهن لمن نۀ پرېږدي. دا څو خبرې ما د خپل ستر استاد اروابناد «میا نثارالدین صېب» په یاد کښې لیکلي، چې هغه زما دپاره ډېر یو غوره انسان وو. او د هغوی ماسره او زما د هغوی سره ډېر ښۀ وخت تېر شوے وو.

خو افسوس مرګي مونږ خپلو کښې سره دې څو خوږو شېبو ته پرې نۀ ښودو او سره یې جدا کړو. زما ډېر ارمانونه د میا صېب د وفات نه پس هغه ټول لکه د وچ ګل ورژېدل او زۀ نیمګړے نیمه خوا پاتې شوم.

ګران میاصېب د خپل ژوند او د خپل چاپېرچل خاندان، یارانو، دوستانو او د خپل شاګردانو دپاره یو مثالي ژوند تېر کړے وۀ. هغه د علم و عرفان یو روان سمندر وۀ، چې هرچا به ترېنه خپله علمي تنده ماتوله. د میاصېب په طبعیت کښې بلا خوبیانې پرتې وې... عاجزي، انکساري، ظرافت، لطافت، فصاحت دومره په وضاحت سره ښکارېدل، چې یو

www.pukhto.net

کم فهمه انسان به هم د هغوی مخ ته وکتل نو پرې پوهه به
شو.
میاصېب د مډل سکول یو داسې استاذ وۀ، چې خپل ټول
عمر یې د علم پر چار او د علم رڼا خورلو کې تېره کړے وۀ،
امید دے چې دې سره به د ډېرو کورونو نه د جهالت تېرې
لرې شوې وي. میاصېب هر څوکه د سکول استاذ وۀ، خو
هغوی به خپلو شاګردانو سره د پلار، رور، ملګرې په شان
وخت تېرولو... ښۀ مزیدار برابر قد د عاجزۍ لباس یې په
غاړه، عینکې یې په سترګو په شرعه برابره ګیره، چې په
کښې تور لږ او سپین زیات وو. پاکه لهجه د مخ نه یې
صداقت ځلېدۀ، طبعیت یې د خندا طرف نه لږ شان
سنجیدګۍ ته زیات مائل وۀ، هر شاګرد ته به یې د زوی په
نظر کتل.
د میا صېب د مرګ خبر اورېدو سره زما د ښنو نه زمکه
اوتښتېده، وارخطا شوم په خپل غوږونو مې باور نه راتلو،
سمدستي مې خپلو ملګرو سره د فون په ذریعه رابطه اوکړه
ټولو ملګرو باوري کړم او ډېر زیات خفه شوم... او بله د غم
خبره دا وه، چې زۀ خبرېدم خبرېدم نو د میاصېب دوفات
تقریباً اته، نهه ورځې تېرې شوې وې. په دې لړکښې
زمونږ خوږ ملګرے «مفتون غرق وپرق صېب» د ژوند ابتداء

او انتها په خپل دوو شعرونو راغونډوي چې وايي:

د خدائے حکم وو له خاورې را پیدا شوم
لکه ګل نیمګړی ژوند ته په خنده شوم

خوتر پایه مې دژوند سپرلے مل نه شو
ارمانجن ترېنه په نیمه لار جدا شوم

د میا صېب وفات نه تقریباً درې څلورمیاشتې مخکښې زۀ،
احمد ،اجمل، عبدالهادي اوعمرخالد د څه کاردپاره خپل
زوړ سکول نمبر ۲ تۀ تلي وو ،نو مونږ د سکول نه باهر د
سکول دروازې سره ولاړ وو، چې ناڅاپه میاصېب په خپل
موټرسائیکل زمونږ مخې ته ودرېدو مونږ ورسره مصافحه
وکړه او د خپلو خبرو مطابق مو ترې تپوس وکړو، چې تاسو
چرته روان یاست اودا تاسو ولې دومره کمزوري شوي
یاست؟ نو میاصېب په ځواب کې وویل چې:
«ماخو ډېره سنګینه بیماري تېره کړه په سر کښې مې
رسولۍ شوې وه د هغې اپرېشن مې وکړو او ډېګري ګارډن
ته دمعاینې لپاره روان یم» مونږ پرې دزړۀ دتله خپل غم
څرګند کړو........
نوچونکه ما سره او عمر خالد سره یې لږ طبعیت لګېدلی وو
نو په تللو تللو کښې یې راته وویل چې:

www.pukhto.net

«اوس مَېسج هم نه کوې کله کله خو مَېسج کوه»

دا خبره اوس هم زما په غوږونو کښې کړنګېږي. دا ملاقات زمونږ د میاصېب سره آخري ملاقات وو او داسې سپېرهٔ ملاقات وو چې بیا یې مونږ په جنازه کښې هم شرکت ونهٔکړو.

په دې باره کښې عثمان علی عثمان ډېر ښهٔ وایي چې:

د ویر آواز به د هر چم هرې قلاه نه نهٔ تلے
کاش چې دا بعضې بعضې خلك د دنیا نه نه تلے

د میاصېب دې غم زهٔ داسې بې ځایه کړم چې تر اوسه خپل ځاې ته نه یم راغلے..... او دمیا صېب دا یوه خبره ما ډېر بې سُره کړې چې: « کله کله خو مَېسج کوه»

شاید چې میاصېب زما نه ګیله لرله.... او خفه رانه لاړو......

بچھڑا کچھ اس ادا سے کہ رت ہی بدل گئ
اک شخص سارے، شہر کو ویران کرگیا

د میاصېب مرګ زمونږ د زړهٔ کورونه وران کړل. بیا د میا صېب د تعزیت دعا دپاره نهمه، لسمه ورځ پس د جمعې ورځ وه مازیګر وخت کښې د میاصېب (موسی زئی) کلي ته کور ته ورغلو... نوما ځان سره د میاصېب هغه ((فارسي لغت)) هم یوړو کوم چې ماله میا صېب په لسم جماعت کال ۲۰۱۱ -

۲۰۱۲ کښې راکړے وو...

دا هغه لغت وهٔ چې د کوم دپاره ما میاصېب ته یوه ورځ وویل چې:

((سر دا لغت زما ډېر خوښ شوے دے دا ماته راکړئ زهٔ به تاسو له بله واخلم))

نو میا صېب د ځان سره لږ اومسېدو او په ځواب کښې راته وویل چې:

«دا فی الحال ځان سره کېږده چې مادرنه کله وغوښتل نو بیا بې راکړه»

د تعزیت دعا په وخت کښې ماسره عارف الله، اجمل او عمرخالد تلي وو.... زمونږ ملاقات د میا صېب زوی ((میاعادل نثارصېب)) سره وشو... ما ((عادل نثار صېب)) ته دمیاصېب هغه ((فارسي لغت)) پېش کړو نو هغوی راته ووئیل چې:

((دا تاسو له میا صېب در کړے دے، نو دا تاسو ځان سره د میا صېب د یوې نښې په توګه کېږدئ))

د ((عادل نثارصېب)) سره مونږ د میا صېب په ژوند ډېرې خبرې اوکړې، نو میا عادل نثار صېب مونږ ته د خپل پلار یو څو خاطرې هم بیان کړې چې:

((میاصېب یو ځل غریب رکشې والا ته په فارم باندې خپل

www.pukhto.net

دستخط کړے وؤ، نو وايي چې زۀ يوه ورځ د کور نه باهر ولاړ وم... يو بابا راغے او ماته يې اووئيل، چې ته د استاد زوی يې؟ ما جواب ورکړو، هو! ((زۀ د استاد زوے يم))
نو په تلوار سره يې راته ووئيل چې:
((دې استاد زما نه د يو دستخط په عوض کښې دوه زره روپۍ اخستې دي))
ما ترې تپوس اوکړوچې:
((زما والد صيب درنه پخپله پيسې اخيستي؟))
ويې وئيل: ((نه زۀ يو رکشې والا راوستم او هغه ووئيل چې: استاد ديو دستخط دوه زره روپۍ اخلي او ما ورله ورکړې))
ماښام شو ما خپل والد صيب ته دا خبره اوکړه وايي چې:
((زۀ ورسره په موټر سائيکل سور شوم او د شپې په وخت کښې مونږ دواړه د رکشې والا کور ته لاړو، خو رکشې والا مونږ ته د خپل کور دروازه خلاصه نۀ کړه....!!!))
بيا يې يوبله خوندوره خاطره مونږ سره شريکه کړه چې:
((مياصيب په خپل کلي کښې هيډماسټر شوے وؤ، نو د حکومت له اړخه ورته د اضافي کار حواله شوے وؤ، چې تاته به په ورځ کښې پنځه زره (۵۰۰۰) روپۍ ملاوېږي، ته صرف د کلي په سکولونو ګرځه بلکې يو قسم به نګراني هم کوې.

نو مياصيب درې ورځې دا خپل فرض ترسره کړل، خو ضمير يې پرې مطمئين نۀ وؤ... نو د درې ورځو هغه تنخواه يې ورته واپس کړه او د هغه کار نه يې لاس واخيست. د دې وجهه دا وه، چې ميا صيب دا نه غوښتل چې زما د لاس او ژبې نه چاته ضرر ورسي او خدائے پاك ته مې غاړه بنده شي......
بيا د دې خبرې نه پرته ميا عادل نثار صيب مزيد د مياصيب په ژوند رڼا واچوله، چې مياصيب څنګه په ظاهر کښې يو غيرت مند او ښه شريف النفس انسان وؤ. هم دغه رنګ هغه په باطن کښې هم مخلص انسان وؤ، ځکه چې دا مونږ مشاهده کړې ده، چې ځينې خلك رياکار وي او په ظاهر کښې ډېر ښه وي، خو په باطن کې يې په زړۀ کښې نور څۀ پراتۀ وي. داسې خلك شاتو کښې زهر خلقو ته ورکوي. د رياکارۍ په باره کښې صوفي عبدالرحمن بابا هم وايي چې:

د ريا خرقه يې خدائے مه کړه په غاړه
رحمان کوږ دستار تړلے قلندر دے

مياصيب ددې شعر يو عَملي نمونه وه. ((ميا عادل نثار صيب)) ووئيل چې:
((د مياصيب په سنګينه بيمارۍ کښې ډاکټرانو په هغه باندې موبائيل بند کړ، نو موبائيل به زياتره وخت له ماسره

وۀ، نو هره ورځ به ځلور پنځوو نه زیات رېنګونه راتلل، چا به وئیل چې:

((سر جي ماته په فارم باندې دستخط اوکړه، چا به وئیل چې دې هلك ته په پي، ټي، سي اسائمنټ کښې ښې نمبرې ورکړه، چا به وئیل چې: ((ماله فلاني ځاې کښې داخله وکړه)) په بیمارۍ کښې هم میاصېب د خلقو د بېګار نه خلاص نه وۀ ځکه چې هغه یو صادق انسان وۀ.

په دې دوران کښې ((میاعادل نثار صېب)) د خپل والد د بیمارۍ په وخت کښې د هسپتال یوه عجیبه خاطره مونږ ته بیان کړه، چې سره مونږ هم یو څو خبرې سره اوکړې د خپلو زړونو هغه بوج مو پرې لرې کړو.

هغوی ووئیل چې:

((هسپتال کښې زۀ د کمرې نه باهر راووتم، نو میاصېب راته تلوتلو کښې ووئیل، چې اخبار ورسره راوړه، نو ما باهر نرسې ته ووئیل، چې زما والد صېب ته اخبار یوسه... هغې ورته د اردو اخبار وړے وۀ... نو میاصېب ترې انکاري شوے وۀ... نو هغې نرسې زما ورور ته اوو ئیل، چې ستاسو والد صېب اخبار غوښتو چې اخبار مې ورله یوړو، نو بیا یې واپس راکړو))

نو زما ورور ورته ووئیل چې:

((هغه د اردو اخبار نه ګوري د انګلیش اخبار ګوري))

هغې نرسې په ډېره حیرانۍ ورته ووئیل چې:

((دا خو داسې اَن ایجوکېټډ ښکاري))

د میاصېب په طبیعت کښې انکساري دومره په غورځنګ وه چې خپل ځان یې په هر ځای کښې نه ښودلو.....

پاتې شوه د میاصېب د قابلیت خبره، نو میاصېب په انګلیش او اردو کښې ډېر مهارت درلود. په انګلش کښې خو دومره قابل وۀ، چې زمونږ د سکول پرنسیپل ((مولانا پیر شبیر احمد صېب)) به ورته د انګلش نیکۀ وائیلو او دا حقیقت هم دے، چې واقعي د انګلش نیکۀ وۀ.... میاصېب به د انګلش اخبارونه ډېر کتل او د میا عادل نثار صېب وینا مطابق چې:

((د میاصېب نه چا تپوس وکړو، چې دا دومره په انګلش کښې مهارت او دا نوي نوي لفظونه د انګلش تاسو کوم ځاې نه پیدا کړو؟...)) نو میاصېب به په ځواب کښې ووئیل چې:

((دا هرڅه ما د انګلش اخبار نه زده کړي)) او میاصېب عادل نثار ووئیل چې:

میاصېب څلویښت کاله د انګلیش اخبار لوستے دے او مونږ ته به یې هم وائیل چې:

www.pukhto.net

((انګلش اخبار ګورئ))

دې سره يې يو علمي خاطره بيان کړه چې:

((مياصېب په کال ۱۹۸۱ء کښې د سي، ايس، ايس پرچه په ۷۵، ۷۶ نمبرو په اول نمبر پاس کړه، چې دې سره هغه وخت په پېښور کښې مياصېب اول نمبر راغلے وۀ.

وايي چې:

((کله چې مياصېب د انټرويو دپاره لاړ، نو هلته ترې امتحان والا ټول ټپوسونه په اسلامي حدود کښې اوکړۀ، ځکه چې په هغې کښې يو کس د جماعتي اسلامي پارټۍ غړے وۀ.

نو ميا عادل نثار صېب ووئيل چې:

((په هغه کښې مياصېب په انټرويو کښې جواب ورکولو نه قاصر شو... د هغې نه پس بيا مياصېب د تبليغ لمن کلکه اونيوله او د قرآن ترجمه يې هم وکړه.))

ميا عادل نثار صېب د ميا صېب د تعليم پۀ اړه دا وئېل چې يوځل ميا صېب ګورنمنټ کالج لاهور ته د ((بي- ايډ)) داخلې لپاره تلے وۀ نو ظاهره ده ځان سره ئې خپل ټول اصلي اسناد وړي وو او پۀ يو بټوه کښې ئې محفوظ کړي وو. د راتلو په وخت کښې ريل ګاډي کښې ناست وۀ، نو هغه بټوه ترې چا پټه کړه چې په هغې کښې د هغۀ ټول تعليمي اصلي اسناد

سره د شناختي کارډ او پيسې هم تلې وې، چې دې سره مياصېب ته ډېر تکليف ورسېدو. وايي چې بيا ميا صيب د دې واقعې نه پس ډېر شکسته دل شو او دې واقعې پېښېدلو او رايادولو سره به ئې په ذهن بوج وۀ... نو وايي چې بيا ورله د کور له اړخه ډېر ډاډ او دلاسا ملاؤ شوه... نو مياصېب د دې جوګه شو چې خپل تعليم يې سرته روسولو... په رښتيا هم چې د داسې واقعې پېښېدلو سره د انسان زړۀ ماتېږي خو مياصېب ډېر حوصله مند انسان وۀ او خپل مرام ته يې ځان رسولو. بيا ئې يوبله واقعه راته ذکر کړه، چې په ((پي سي)) هوټل کښې به د اين، جي، او له اړخه د خېبرپښتونخواه د استاذانو ته ټرېنګ ورکول پۀ هغې کښې به مياصېب ته ۳۰۰۰ روپۍ ورځ ملاوېده... خو بې مقصده وۀ مطلب دا چې د تعليم په معيار پوره نه وۀ نو درې ورځې لاړے بيايې په يو ماښام عادل نثار صېب وئېل چې ماته يې ددې خبرې ذکر اوکړو او دغم اظهار ئې پرې را څرګند کړو او راته ئې ووئېل چې:

((دا پيسې خو زما دپاره حرامې دي حلالې نه!))

بيا هغه ځائے ته ورنغے--- دې سره بيا ئې ډېر واقعات مونږ ته بيان کړو چې د مياصېب ډېر شاګردان دي نن سبا په ډېرو غټوغټو سرکاري عهدې نوکريانې کوي. بيا يې ووئېل چې

په میا صېب کښې یو داسې عادت وۀ چې پۀ مړي ژوندي کښې به که څوك ډېر هم لرې وو نو ځان به یې ورسولو خپله حاضري به یې کوله د خپل ژوند سره تړلې رسم رواج ته به یې ځان حاضر وۀ. د میاصېب جنازه کښې خو چونکه د بده مرغه زۀ نۀ وم بلکې نصیب مې په کښې نه وو، نو وایي چې د کلي خلق ټول حیران وو داسې درنه اوغټه جنازه په اول ځل زمونږ په کلي کښې وشوه. د هر مکتب فکر خاوند په کښې موجود وۀ. دا وجه هم دا وه چې د میاصېب تعلقات ډېر وو هرچا سره به یې مړے ژوندے کولو، نو ځکه یې جنازه هم درنه وه. میاصېب به په خپل کلي او د کلي نه بهر غریب خلقو سره مدد کولو ډېر زړۀ سواندے انسان وۀ میا عادل نثار صېب وئېل چې میاصېب به کله خپله تنخواه واخسته نو پټ په پټه به یې پۀ هغې کښې غریبانانو له خپله حصه کوله او مونږ به پرې پوه هم نۀ شو او میاصېب به زیات مدد د هغو خلقو هغه هلکانو سره کولو کوم خلقو چې به د تعلیم سره شوق وۀ خو د تعلیم د خرچو او اخراجاتو توان به یې نۀ لرلو. داسې خلقو نه به یې تعلیمي کاغذونه او اسناد، تصویرونه واخستل او پخپله به یې ورله په بورډ کښې داخله وکړه. میاعادل نثار صېب وئېل چې زمونږ پۀ کلي کښې یو سکول وۀ نو د هغې پرنسپل ته به یې وئېل چې د

غریب ماشومانو نه به نیم فیس اخلې، چې دوی خپل تعلیم جاري اوساتي او په را روان وخت کښې د تعلیم رڼا سره مخ شي د جهالت سره نه.

میا عادل نثار صېب وئېل چې زمونږ د والد محترم میاصېب دا ارمان وۀ چې مونږ دې نوکرې وکړو خو (۱۷ ګریډ) والا ... او دا به یې راته هم وئېل چې اخوا دیخوا نوکرې به نه کوئ ۱۷ ګریډ افسر به جوړیږئ ګنې زۀ به یې درله ګټم تاسو پۀ کور کښېنئ، خورئ او څښئ. بیا یې ووئیل چې ځنې خلق د پلار نه شرمیږي او څه تپوس وغیره ترې نۀ شی کولے خو مونږ دمیاصېب سره په ګپ کښې آزاد وو مونږ ته یې بلکل یره نه وه ښودلې--- مونږ سره بلکل د ملګري پۀ شان وۀ، ځکه به ترې مونږ هررنګ سوال کاوه هغه د تعلیم په اړه وۀ که دیو لفظ تپوس کول او که د مذهب په اړه مونږ ته به یې جواب راکول. د میاصېب مثال زمونږ دپاره لکه د ((انټرنېټ د ګوګل)) په شان وۀ. او دومره مونږ سره آزاد وۀ چې کله به ورته د موبائیل په مېسج کښې د خندا لطیفه وغیره راغله نوماته به یې راولېږله... وایي چې په کور کښې ډېر خوش اخلاقه وۀ... بلکې میاصېب بهر هم ډېر خوش اخلاقه وو. په خاندان کښې ټولو ته ګران وۀ. ځکه چې میاصېب د وړو سره وړوکے او د غټو سره غټ وۀ کله چې به

ورته د سحر وخت ملاؤ شو نو خپلو خپلوانو کره به تلو او د هغوی د حال احوال تپوس به یې کولو. میاعادل نثار صیب وئیل چې سحر به یې په کور کښې قهوه پخه کړه او بهر به یې اویسته د کلي یو څو مشرانو سره به کښېناستو او ګپ به یې ورسره لګولو او قهوه به یې پرې څښله او بل دا چې میاصېب کښې یو دا کار وؤ چې ځان سره به یې په جیب کښې په یو بټوه کښې تورې چائے، چیني او وچ پیې (شوده) ګرځول، چې چرته به یې شپه راغله نو هغه کور والا ته به یې ویل چې ماله چینك او پیالۍ راوړه ځان له به یې تور چائے تیارې کړې ځکه چې میاصېب د تور چائے ډېر شوق لرلو. ډېر عجیب انسان وؤ چاته به یې د چائے پخولو تکلیف هم نۀ ورکولو. میا عادل نثار صېب وئیل چې میاصېب به د شپې درې بجې راویښ شو ځان له به یې چائے جوړه کړه او په کرسۍ به کېښناستو د بیټرۍ په رڼا به یې اخبار کتل... د کوټې بلب به یې هم نه بلولو. داسې نه چې په کوټه کښې موجوده خلق د خوب نه وران نه شي تر د سحر د سکول وخت پورې به میاصېب چائے څښلې او اخبار به یې کتلو. میاعادل نثار صېب د ځان باره کښې ویل چې زۀ او زما نور ورونه به د سحر مونځ ته نۀ پاسېدو د ورځې به مو نور مونځونه کول خو د سحر مونځ به راته ګران وؤ. نو میاصېب به راته ویل

چې مونځ کوئ د مونځ نه خلاصے نشته دا فرض دے او فرض به ضرور ادا کوئ.

ویل یې چې د میاصېب ډېر ارمان وؤ چې مونږ ټول رونه سی، اېس، اېس وکړو او زۀ درسره پۀ هغې کښې مدد اوکړم میاعادل نثار صېب ویل چې زمونږ پۀ کلي کښې ډېر مالداره خانان شته او د میاصېب د هغوی سره ډېر ښه تعلقات وو، نو چې په کلي کښې به د کوم غریب د زوې واده وو نو هغوی به میاصېب ته ویل چې مونږ سره دې خان له لاړ شه چې مونږ سره مرسته وکړي ... بیا به میاصېب هغه خان له لاړو د میاصېب دمخه به یې ورسره مدد کولو. میاصېب په خپل کلي کښې ډېر مشهور وو او دا اندازه مونږ ته هله اولګېده چې کله مونږ د میاصېب د تعزیت دعا دپاره د هغوی کلي ته ورغلو، چې د چانه به مو تپوس وکړو نو هغې به راته لاره سمه کړه... میاعادل نثارصېب وئیل چې د کلي خلقو مشوره کړې وه چې په کلي کښې به په یو چوك دمیاصېب نوم ږدو او د کلي د هائی سکول پرنسپل هم وئیل چې زۀ د میاصېب پۀ نوم یو کتب خانه (لائبریري) جوړوم او د ګورنمنټ سره پرې خبره کوم... میاعادل نثارصېب ویل چې یو ځل ورته دکلي خلقو وئیل چې میاصېب تاسو الېکشن ته اودرېږئ نو میاصېب ورته ووئیل چې:

www.pukhto.net

((زما یقین دے زر به یې اوګټم خو چې دا کوم عزت مې دے
نو دا به ختم شي))

الېکشن ته یې غاړه کښې نۀ ښوده... بیا یې وئیل چې میاصېب کله ډېر بیمار شو نو د پایو والا کرسۍ (ویل چیئر) باندې به مونږ ګرځولو... نو یوه ورځ ورله ما (نایي) راوستو چې وېښتۀ ورله سم کړي نایي وئیل چې د کور نه یې را بهر کړئ... ما د کوره را بهر کړو نو سم ډېر خلق ورته راغونډ شو او تپوس به یې ترې کولو، چې میاصېب څنګه یې؟

نو وایي چې بیا ډېر ساعت پس راته میاصېب ویل: ((زۀ چې کور ته ځو زۀ خو نور تنګ شوم چې ښۀ یم او ښۀ یم)).

بیا یې د میاصېب د طنز و مزاح یوه قصه وکړه، چې زمونږ پۀ کلي کښې به یو سړي غلا کوله--- نو ما میاصېب ته وئېل چې: ((ابو دا فلانے سړے د فلاني خان د پټې نه د غنمو ګېډے پټوي)) نو میاصېب راته پۀ خندا کښې وئیل چې: ((دا د دې غل لپاره حلال دے)) نو ما وئیل چې څنګه حلال دے؟... وایي ځکه حلال دي زما پۀ نزد چې دا خانان د خدائے فرض کړے زکوة نۀ ورکوي نو ځکه پۀ داسې خلقو الله پاك هم داسې غلۀ وغیره مسلط کړي. میا عادل نثار وئیل چې میاصېب به د پیسو پروا نۀ لرله... مطلب دا چې چا به ورته وئیل چې میاصېب فلاني ځائے ته ځو نو د وخت او حالات د

مناسبت سره به ورسره ملګرے شو. دا پام لرنه به یې نۀ کوله چې ماسره پۀ جیب کښې پیسې شته یا نشته... بادشاه سړے وۀ الله تعالی ورله موږ خوی ورکړے وۀ.

وئیل یې چې یوځل میاصېب زما مشر ورو میاعاطف نثار صېب پۀ پښتو کښې مېسج وکړو نو ورته پۀ غصه شو چې:
((تۀ ماته انګلش پۀ پښتو کښې لیکې؟))

نو لۀ دې وجه به ما بیا میاصېب ته مېسج پۀ یره یره کول چې داسې نه ګرائمر (قاعدې) غلطي ونه شي....

د میاصېب پۀ حلقه د میا صېب د ټولو نه کشر زوی میا کاشف نثار صېب پۀ مونږ د میاصېب یوارمان را څرګند کړو چې.... د میاصېب ډېر ارمان وۀ، چې زۀ کله سبك دوش (ریټائرډ) شم، نو په کلي کښې به خپل سکول اوباسم اوپه ښۀ معیاري ټوګه به پۀ کښې د تعلیم خورونه کوم...

میاعادل نثار صېب وئیل چې کله پۀ اول ځل مونږ میا صېب پۀ هسپتال کښې داخل کړو او اپرېشن موورله کولو نو دمیا صېب پۀ جیب کښې ما لاس دننه کړو نو ماته پۀ ګوتو کښې ځلور، پنځه د داخلو فارمونه راغلل... چونکه پۀ میا صېب تکلیف وۀ نو هرڅۀ ترې هېر شوي وو... نو ما ورته ووئیل چې:

"ابو دا فارمونه د چا دي؟ او دې سره څۀ اوکړم؟"

www.pukhto.net

نو ماته يې ووئيل، چې پهٔ دې داخلو فارمونو کښې ماته ځينې
کسانو پيسې راکړې او ځينې کسانو تـه پـاتې دي تـهٔ ورشـه دا
ټول فارمونه جمع کړه او پيسې په کښې د خپله جيبه واچوه...
نو وايي زهٔ بيا لاړم او هغـه فارمونـه مـا پـهٔ خپلو پيسـو جمع
کړهٔ... نو د دې نه دا خبره را پهٔ ډاګه کيږي چې ميا صېب به
خلقو ځومره بېګار کولو او بيا پهٔ داسې دور کښې دې کارونو
لپاره ځان اوزګارول ډېر مشکل کار دے.

مـا بـه اکثر پـه سکول کښې د مياصېب نـه د اردو الفاظو
تپوسونه کول، نو يوه ورځ مې ترې «لولاك» لفظ تپوس
وکړو، نوماته يې ووئيل چې:

«دا لفظ په قرآن کښې شته؟»

ما ورته په جواب کښې ووئيل «نه!!»

نو د مياصېب دا طريقه راتـه اوس هم ياده ده، چې لفظ يې
بېل بېل کړو لکه داسې:

لو............ اگر

لا............ نہیں

ک .... تم ہوتے

د مياصېب د خولې الفاظ چې:

«اگر تم نہ ہوتے»

بيا ډېرې ورځې تېرې شوې... بيا مې ترې يو ځل بيا ديو

لفظ تپوس وکړو....

هغه وخت ميا صېب مونږ سره په لسم کلاس کښې د انګلش
پيرډ درلود.... لفظ وهٔ «خوگر» نو مياصېب ماته دې لفظ
باره کښې د مرزا غالب دا مشهور شعر ووئيلو:

رنج سے خوگر ہوا انساں تو مٹ جاتا ہے رنج
مشکلیں مجھ پر پڑی اتنی کہ آساں ہو گئیں

چونکه زما د ادب سره ډېره مينه وه، نو ماته به په شاعرۍ
کښې د سخت الفاظو ډېر تکليف وهٔ، نو بل ځل مې د
مياصېب نه د علامه اقبال «شکوه جواب، شکوه» کښې يو
لفظ راته ډېر مشکل او سخت ښکارېدهٔ، نو تپوس مې ترې
اوکړو.....

«خاکم بدهن» لفظ وهٔ، مياصېب بيا دا لفظ داسې بېل بېل
کړو.

خاک............... خاوره

م .... ځان ته اشاره ده «زهٔ»

بدہن .... په خولهٔ کښې

د مياصېب د خولې الفاظ چې:

«زما په خولهٔ کښې خاوره»

بيا رو رو مياصېب په ما باندې شکې شو، چې دا الفاظ خو

www.pukhto.net

صرف هم په داسې شاعرۍ کښې وي..........

اکثر به ما ځان سره سکول ته د علامه اقبال کتابونه وړل، نو یوه ورځ زهٔ د کتاب په سوچ کښې وم، چې اچانك رابانديې میاصېب راغے او په موقع یې راسره د شاعرۍ کتابونه اوکتل، ځان سره یې د کلاس نه باهر اویستم... د یخنۍ موسم وهٔ، زهٔ او میاصېب نمر ته کېناستو... نو میاصېب رانه ډېر ښهٔ ښهٔ تپوسونه شروع کړل... میاصېب زما نفسیات معلوم کړل، نو راته یې ووئیل چې:

((زهٔ هر څوك ځان ته نهٔ را نزدې کوم، ځکه چې خلق هر رنګ سوچ کوي او چې کله داسې څوك اوګورم، چې هغه کښې خپله د زده کړې صلاحیت وي، نو هغه سره خواري کوم))

میاصېب هغه وخت کښې ماته دا مشوره راکړه، چې ((فرسټ ائیر)) کښې ته آرټس واخله ستا دپاره به ډېر سودمند اوخېژي خپل قابلیت به برقرار اوساتې.

دې سره ماته اروابناد ((محمد اقبال صېب)) او ((حبیب الرحمن صېب)) هم ووئیل چې آرټس واخله.

د ۲۰۱۲ء واقعه ده، چې ما د عبدالرحمن بابا لائبرېرۍ کښې ممبر شپ کولو، نو هغهٔ راله فارم راکړو، چې دې باندې د خپل استاد نه دستخط راوړه، ما میاصېب ته کال اوکړو چې سر تاسو چرته یاست هغه اووئیل چې:

((زه خو سکول کښې یم خیر شه؟!!))

ما ورته اووئیل چې زهٔ سکول ته درځم او ماته په فارم دستخط اوکړه، نو میا صېب جواب راکړو چې:

((ته ماله د خپل کور پته راکړه زهٔ به ستاسو کور ته درشم ته تکلیف مه کوه.))

ما د خپل کور پته ورکړه میاصېب په موټر سائیکل راغے د ګرمۍ موسم وهٔ... بېټهك کښې را سره کېناستو ما شربت راوړو میاصېب ښهٔ په شوق او څه ما په زوره پرې درې څلور ګیلاسه اوڅښل او ډېرې خبرې مو د ادب او د دین په حواله اوکړې. د دین په باره کښې مونږ خپلې خبرې لږې زیادې کړې، نو میاصېب ماته دا شعر ووئیل چې:

مذہبی بحث میں نے کی ہی نہیں
فالتو عقل مجھ میں تھی ہی نہیں

میاصېب ماته په فارم دستخط اوکړو، نو زما سوچ وهٔ چې مهر دپاره به زهٔ سکول ته ځم. زما دا سوچ ختم نه وهٔ، چې میاصېب د خپل جېب نه مُهر را ووېست ما ډېر اوخندل او میاصېب هم....الله پاك میاصېب له ډېر ښهٔ اخلاق ورکړي وو.

جون ۲۰۱۴ء کښې میاصېب په خپل کلي موسیٰ زي کښې د پرائمري سکول هیډماسټر شو. هغه وخت زهٔ په فرسټ ائیر

کښې وم، نو چې کله زه خبر شوم نو بلا تکلیف ما میاصېب ته په مېسج کښې د هیډ ماسټرۍ مبارکي ورکړه. میاصېب ډېر خوشحاله شو او په جواب کښې راته ووئیل چې:

«کله چې ستا امتحان ختم شي،نو خپلو ملګرو سره بیا زما کلي ته «موسٰی زي» ته راشئ»، خو افسوس چې بیا زهٔ ورتګ ته چمتو نه شوم... میاصېب ډېر ایمانداره او متقي انسان وهٔ.

یوځل ترې ما پُښتنه اوکړه چې سر تا سو ولې بورډ ته د پرچو چیك کولو دپاره نه ځئ...؟!!

نو میاصېب ډېر په مشفق انداز کښې راته اووئیل چې:

«ماته بورډ افسران وایي چې راشه ښې پیسې هم راته ملاوېږي خو زهٔ یرېږم چرته مې د لاسه زیاتے اونه شي، نو بیا يې راته یو د اسلامیات استاد په ګوته کړو چې:

دا فلانے استاذ د اسلامیات استاد دے او دهٔ هم په بورډ کښې د انګلش پرچې چیك کړې... آیا دا ظلم نه دے؟!!!»

ما ورته په افسوس ناکه لهجه کښې ووئیل چې:

«بېشکه دا ظلم دے.»

یوځل زهٔ د میاصېب سره په کلاس کښې د ادب په خبرو کښې دومره دننه لاړم، چې ماته یې د غالب یو شعر د هغه وخت د خبرو مناسب ووئیل چې دا شعر غالب د څهٔ دپاره

ویلے دے اوس هغه واقعه رانه هېره ده خو هغه شعر راته یاد دے چې:

عاشق ہوئے ہیں آپ بھی اک اور شخص پر
آخر ستم کی کچھ تو مکافات چاہئے

میاصېب به د موقعې په مناسبت سره ډېر د کار شعر ویل... لکه یو ځل د ملك الموت باره کښې خبره راغله، نو میاصېب د غالب یو شعر ووئیل او ورسره یې دمخه واقعه هم ذکر کړه، چې غالب دا شعر څهٔ دپاره ویلے وهٔ:

تم کون سے تھے ایسے کھرے داد و ستد کے!
کرتا ملک الموت تقاضا کوئی دن اور

یوه ورځ زهٔ او اجمل سکول ته څهٔ کار پسې لاړو، نو بیا مو میاصېب سره ملاقات وشو. زهٔ او میاصېب به چې کله هم یوځای شو، نو مونږ به په ادب خبرې کولې، نو ما ترې بې تکلفه تپوس اوکړو چې:

«سر تاسو د غالب شعرونه ډېر زیات وائے دا څهٔ وجه ده؟» نو میاصېب اوخندل او راته یې ووئیل چې:

«افسوس دې وخت کښې غالب نهٔ دے ژوندے ګنې زهٔ به ټهیك ورغلے وم او بېعت به مې ورسره کړے وے. هغه زما

www.pukhto.net

پیر د ے زما ور سره ډېره مینه ده.))

او دا حقیقت هم د ے، چې هغه وخت زۀ د غالب په شاعرۍ بلکل نه پوهېدم، بیا چې لږ مخکښې کلاسونو ته لاړم او شاعرانو، استادانو سره مې ناسته پاسته قایمه کړه، نو لږلږ پرې پوه شوم... د غالب باره کښې زمونږ ګران استاد ((سیف الله خان دورانی صېب)) به کله کله په خندا کښې وائیل یې:

((غالب بڑا شرارتی شاعر تھااور بہت ذہین بھی تھا))

د دې نه بیا دوه درې میاشتې پس میاصېب یوځل ماته کال کړے وۀ خو زۀ په کالج کښې پیرډ کښې وم، نو پوهه شوے پرې نه وم. د معمول مطابق ما وروسته اوکتل ډېر خفه هم شوم ما بیا خپله میاصېب ته رېنګ اوکړو چې:

((سر بښنه غواړم زۀ په کلاس کښې وم ستاسو په رېنګ پوهه شوے نه وم... خیر خو وو چې تاسو کال کړے وو؟))

میاصېب راته ډېر په مشفق انداز کښې ووئیل چې:

((هو! بچیه خیر وۀ... مادرنه د غالب دیو شعر تپوس کولو... خو تا کال اوچت نه کړو نو زۀ لائبریرۍ ته لاړم... هلته مې اوکتو...!!!))

زه کله کله دا واقعه او منظر را یادوم، نو ډېر زیات حیران شم، چې میاصېب څومره د خوبیانو ډك وۀ، چې هغه زما غوندې کم فهم شاګرد نه هم د غالب د شعر تپوس کولو...))

ما به اکثر غزل لیکل خو د شعر په عروض بلکل نه ووم پوه، چې په شعر کښې چپې، سیلابونه، بحر وزن خیال ساتل ډېر مهم دي. زۀ دومره پوه وم، چې په شعر کښې قافیه او ردیف ډېر لازم د ے... نو یو ورځ مې داسې د مازیګر وخت کښې میا صېب ته خپل بې اصلاح غزل په مسېج کښې ور ولېږه، نو د ماښام مونځ نه پس ماته میاصېب یو مسېج اوکړو چې:

((دا تا چې کوم غزل د پښتو ماته رالېږلے د ے دا بې اصلاح د ے او زۀ درته د دې اصلاح کوم))

لږ ساعت وروسته میاصېب ماته هغه غزل بیا راولېږلو او اصلاح یې ورله کړې وه.... تر ډېر وخته پورې ما به غزل، شعر لیکل بیا چې ما په بې- ایس کښې داخله واخستله، نو د کالج په اوله ورځ زما ملاقات د پښتو ډېر ښۀ شاعر ((پروفیسرسید شاه سعود صېب)) سره اوشو. هغوی ته مې خپل غزل وړاندې کړو، نو هغوی راله اصلاح اوکړه او د شعر په لیکلو هم پوه یې کړم.

دا شعر ما د میاصېب نه په اول ځل اورېدلے د ے، چې تشریح یې هم ورسره کړې ده:

مگس کو باغ میں جانے نہ دیجیو!
کہ ناحق خون پروانے کا ہوگا

د میاصېب نه مونږ تر ډېر حده پورې ډېر څۀ زده کړي که هغه

www.pukhto.net

د ژوند په حواله، د اسلام په حواله، د پښتو، انګلش او که
د اردو په حواله کښې میا صېب ډېر مخکښې وۀ، خو په
انګلش کښې زمونږ خپله دلچسپي نۀ وه...

په اول ځل زمونږ په نهم کلاس کښې میاصېب سره د انګلش
پیرډ راغلے وۀ، نو میاصېب به مونږ ته زیات زور په (Active)
او (Passive) باندې راکولو، ځکه چې دا زمونږ په امتحاني
پرچه کښې راتلل او راغلي هم وو.

البته چې میاصېب به دا ډېر په مینه او شوق سره ښودل او په
دې کښې یې رانه بیا امتحان هم په کاغذ اخستلو، نو بد
قسمتي زما دا وه چې زۀ هر ځل د میاصېب په امتحان کښې
پاتې راغلے وم. زمونږ د کلاس ملګرو کښې به دهغه هلك
مزې وې، چې څوك به عمرخالد سره ناست وۀ، ځکه چې
عمرخالد لینګویج کړے وۀ.

دغه رنګ یو ورځ مې د انګلش امتحان فېل کړو، نو کلاس
ته ډېر په غصه او خفګان راغلم، نو عمرخالد ته مې خبرې
اوکړې، نو عمر خالد راته دا مشوره راکړه چې اوس به
میاصېب کلاس ته د سزا دپاره راځي نو ته ورته ووایه چې
زۀ په دې نه پوهېږم او د میاصېب سزا به هم داسې عجیبه
سزا وه، چې مونږ به خندل....

میاصېب چې کلاس ته راغے نو زما د سزا وار وۀ، نو زۀ یې

یو ه چُوکه اووهلم، نو ماته د عمرخالد خبره رایاده شوه، نوما
ورته اووئیل چې:

((سر مونږ ستاسو په سبق نه پوهېږو))

البته نور هلکان پرې پوهېدل زما دا خیال وۀ، چې زۀ نۀ
پوهېږم نو ټول نۀ پوهېږي. زما دې خبرې سره میاصېب ماله
په غصه کښې په ملا باندې سوك راکړو او په غصه کښې
یې راته ووئیل چې:

((ته به نور زما کلاس کښې نه کښېنې))

د میاصېب د کلاس وخت ختم شو، نو عمر خالد میاصېب
سره سټاف روم پورې لاړو، نو د عمر خالد د خولې خبره ده
چې:

((میاصېب ووئیل چې: دې هلك ډېر ایکشن وانۀ خستو؟؟))

عمر خالد ورته په ځواب کښې ویلي وو چې:

((سر په دې ډېر هلکان نۀ پوهېږي دا ډېر سخت دے))

په لسم جماعت کښې مونږ سره یو هلك وۀ سبق کښې لږ
کمزورے شان وۀ. نو میا صېب په Active Pasive کښې
مونږ ټولو نه امتحان واخست نو دې کښې ډېرو هلکانو غلط
کړې وۀ او دې کمزوري هلك په لس (۱۰) نمبرو کښې اته (۸)
نمبرې واخستې. پۀ کلاس کښې د میا صېب پرې شك شو او
نورو هلکانو هم ورته ووئېل چې دې هلك نقل کړے. میا

www.pukhto.net

صېب هغه هلك دويم ځل ځان سره د كمرې نه بهر اويستلو او په كاغذ ئې ترې امتحان واخست نو هغه هلك پۀ كښې دوه (۲) نمبرې راغلې. نو ميا صېب ورته ووئېل چې ډېر وران ئې او سزا ئې ورته ور نۀ كړه. ميا صېب به ډېر نۀ غصه كېدو بلكې ما زيات تر په لږ شان غصه كښې هم نه وۀ كتلے. يوه ورځ ورسره زۀ د سكول ميدان (گراونډ) كښې ولاړ وم، نو دې وخت كښې ورله يو ناآشنا سړے راغے او مياصېب ته يې ووئېل چې:

(ماته دستخط اوكړه):

دې سړي دا لهجه د جاهلو په شان وۀ... ځكه چې د دستخط خپل شرائط او معمول وي همداسې ورته مياصېب هم په ادب سره ووئېل چې:

(تاسو څوك ياست زۀ خو تاسو نۀ پېژنم؟)

دې سره هغه سړے په غصه كښې او په بدمعاشۍ سره خبرې شروع كړې نو مياصېب هم غصه شو تردې چې دوی سره خپلو كښې خبرې لږې تيزې كړې. دې مينځ كښې نور استاذان هم راغلل او هغه سړے يې پوهـ كړو او ميا صېب يې هم پۀ دلاسه كړو.

د مياصېب غصه به هم عارضي د څه وخت دپاره وه. چاته به يې په زړۀ كښې ((گونډې)) نه ساتل ځكه خو يې هرڅوك

صفت كوي. اكثر به مياصېب د نهم او لسم كلاسونو هلكانو سره د انگلش پيرډ وۀ، نو كله كله به يې د دريو كلاسونو هلكان ټول راجمع كړل او باهر به يې په ميدان مونږ ته انگلش ښودو. په دې كښې به د مزې او خندا مقام وۀ، چې مياصېب به ځان سره وړوكے اسپيكر راخستے وۀ. په دې به هلكانو ډېر خندل.....!!

د مياصېب په طبيعت كښې د خندا ماده ډېره زياته وه. د لسم كلاس واقعه رايادة شوه، چې دا زما نه نۀ هېرېږي.

يوه ورځ مياصېب زمونږ نه په كاغذ امتحان واخستو، لس پنځلس دقيقو كښې يې مونږ ته په كلاس كښې خپله نتيجه واوروله او ورسره ورسره به چې د چا نمبرې كمې وې هغۀ ته به يې سزا هم وركوله. مياصېب د انگلش او د اردو ليكلو كښې ډېر ماهر وۀ، چې كوم لفظ څۀ رنگه ليكل كېږي او څۀ رنگه ادا كېږي، نو په هغه امتحاني پرچه كښې ټولو خپل خپل نوم لازم ليكلے وۀ. په هغې كښې زمونږ گران ملگري امتياز خپل نوم داسې لږ گډوډ ليكلے وۀ، نو مياصېب آواز اوكړو چې هلكه په تاسو كښې ((ټمتياز)) څوك دے؟... سزا ته دې باهر راشي... يو بل ملگري هم خپل نوم لږ غلط ليكلے وۀ، نو مياصېب آواز اوكړو چې ((اول گيد)) دې هم باهر راشي، دې هلك خپل نوم ((اول سيد)) وۀ په دې مونږ دومره

زیات وخندل، چې دا ملګري مونږ سره اوس هم ملاؤ شي نو مونږ ور پورې خاندو او د شوق او مینې نه ورته هم ددۀ بدل نوم اخلو.....

یوځل مونږ سره په کلاس کښې یو ملګرے وۀ چې ((طارق)) نومېدۀ نو هغه ډېر زیات وران وۀ، کله چې د میاصېب پرې ځنګه پام شو نو بې اختیاره یې ورته ووئیل چې ((رمبیه سم شه))

دې هلك نوم سره اوس مونږ ضرور رمبے لاحقه لګوو...

هرکله به چې په سکول کښې څۀ پروګرام وۀ، نو په هغې کښې به میاصېب د استېج چارواکې تر لاسه کولې.

میاصېب به په کښې ډېرې ښې ښې لطیفې کولې.....

یوځل یې په پروګرام کښې څۀ لطیفه شروع کړې وه په نیمه کښې یې لږ پرېښوده، اوس هغه لطیفه زما نه هېره ده، خو بیا تر ډېر وخت پورې به ورته هلکانو وئیل چې:

((سر هغه لطیفه مونږ ته پوره کړه))

میاصېب به هغې له طمه ورکړه، چې بیا به یې درته ووایمه))

زمونږ ګران ملګرے عمر خالد به ډېر ښائسته او په ښه اندازه کښې د انګلش تقریر کولو. یوځل یې په پرګرام کښې تقریر اوکړو، نو میا صېب په خندا کښې دا ووئیل چې:

((عمر خالد دومره ښه تقریر اوکړو لکه چې په ډول کښې

کانې واچوې او کړنګېږي))

میاصېب به داسې خبرې کولې خو چا به دا نه وئیل چې میاصېب داسې عجیبه خبرې کوي.... د چا زړۀ به په داسې قسم خبرو نه خفه کېدو....

اصل کښې دا هېڅ هم نه وو... د میاصېب د خلوص نتیجه وه، چې خلك به ترې په اسانه نه خفه کېدو او اکثر په دې کښې زمونږ تجربه هم شوې ده... مونږ خپله کله کله چاته داسې نامه واخلو، چې په هغې کښې خفګان ډېر ښکاري، خو ملګري نۀ پرې خفه کېږي، ځکه چې ددې نه پرته مونږ هغه ملګري سره مینه هم ډېره زیاته کوو.....

د لسم کلاس پرې بورډ امتحان واقعه رایاده شوه. په پرې بورډ کښې به میاصېب هال ته هسې چکرې راتلو، نو یوه ورځ د انګلش پرچه وه. ما د ((هائی سکول)) په باره کښې مضمون لیکل شروع کړي وۀ، نو د لفظ ((مشکل)) په انګلش کښې په معنی نه پوهېدم. خواه کښې راسره میاصېب ولاړ وۀ ما ترې تپوس اوکړو چې:

((سر مشکل ته په انګلش کښې څه وایي؟))

نو میاصېب جواب راکړو چې:

((Difficult))

زۀ حیران شوم چې اوس دا ځنګه اولیکم.....

میاصیب په خندا شو او ویې وئیل:
((هغه مشکل ترې ښۀ وۀ))
هم د دې په شان میاصیب مونږ ته یو لطیفه هم کړې وه، چې زۀ یې ستاسو نظر ته وړاندې کوم:
((یو کس د چانه تپوس اوکړو چې ((مشکل)) ته په اردو کښې څۀ وایي .... نو بل کس ځواب ورکړو چې ((دشوار)).....
نو دې اولني کس ورته اووئیل چې: ((هغه مشکل ترې ښۀ دے))
میاصیب به کله کله داسې عجیبه عجیبه لطیفې ویئلې، چې زمونږ به په خندا خندا طبیعت خراب شو او ماته چې کله د میاصیب لطیفه اوس هم رایاده شي ډېر ؤخاندم....
یوه بله لطیفه یې کوله چې ما په اول ځل د میاصیب د خولې نه اورېدلې وه.... وایي چې:
((یو سړي هګۍ (انډې) خرڅولې، نو بل کس راغے او هګیو والا سره اودرېد او خپله پښه یې مسلسل خوځوله را خوځوله او ورته وایي چې:
((دې ټوکرۍ کښې څه دي؟))
هګیووالا ورته اووئیل چې:
((فی الحال خو په کښې هګۍ (انډې) دي او که لته دې ورکړه نو بیا هېڅ هم په کښې نشته))

دې سره د میاصیب یو علمي لطیفه رایادېږي چې:
((شتر مرغ یو ځناور دے... او شتر په فارسي کښې ((اوښ)) ته وایي او مرغ خو تاسو پېژنئ... نو د شترمرغ نه چا تپوس اوکړو چې:
((ته ولې سامان نه وړې؟))
شتر مرغ ځواب ورکړو چې:
((ولې زۀ درته اوښ ښکارم چې سامان یوسم))
بیا ترې چا تپوس اوکړو، چې ته ولې نه الوزې؟))
شترمرغ بیا ځواب ورکړو چې:
((ولې زۀ څۀ مارغۀ یم چې والوزم))
میاصیب تریخ ژوند ته د خوږ مرهم په لګولو ډېر ښه پوهېده. میاصیب کښې دا یو ډېر عجبیه کمال وۀ، چې مونږ به یې د خندا مړۀ کړو... نو هغه به کله چې مونږ نه کوم سوال اوکړو داسې به یې اووئیل چې:
((که چا دا سوال حل کړو هغه دپاره د ګوپیانو او چپلو هار په انعام کښې))
کله به چې چا هغه سوال غلط کړو، نو میاصیب به داسې وئیل چې:
((شاباش! ویرې ګوډ)) ډېر نالایقه یې....
په دې به مونږ ډېر زیات وخندل او میاصیب به خپله مونږ

www.pukhto.net

سره هم خندل.
دې کښې مهمه خبره داده، چې میاصیب ته معلومات وۀ چې خندا د ژوند یوه حصه ده.
یوځل په لسم جماعت کښې مونږ وو نو د میا صیب نه چا تپوس اوکړو چې:
((سر هګۍ (انډه) اول پیدا شوې ده که چرګه؟))
نو میاصیب اوخندل او ورته یې ویل چې:
((انعام راکړه چې د دې ځواب درکړم))
وروسته بیا هغه وخت چا ددې سوال ځواب څۀ پام لرنه ونۀ کړه نو ما ډېر وخت پس چې کله زۀ پۀ کالج کښې وم، نو زما ذهن ته یو ورځ دا سوال راغلے او په دې باوري وم چې میا صیب سره د دې ځواب شته نو دا سوال مې ترې په مېسج اوکړو نو میاصیب ماته د قرآن مجید دیو آیات په رڼا کښې ځواب راکړو چې:
((هګۍ اول پیدا شوې، ځکه چې الله پاک په قرآن مجید کښې فرمايي:
مونږ ژوندي د مړو نه پیدا کوو او مړي د ژوندو نه پیدا کوو))
نو واقعي میاصیب ډېر ژوره مطالعه لرله.
میاصیب چې څومره د انګلش په میدان کښې مخکښې وۀ

هغۀ دغه رنګ د اردو په میدان کښې هم کافي حده پورې معلومات درلودل.
یو ځل زما د لسم کلاس د پرې بورډ د ((اردو)) پرچه وه، نو ما خپله پرچه مکمل کړه، دې وخت کښې میاصیب راغے او زما پرچه باندې يې خپل نظر تېره کړو، بیا یې د سترګو نه چشمې لرې کړې او هم په دې الفاظ یې راته ووئیل چې:
((ډېره ښه پرچه دې کړې خو افسوس چې ښۀ استاذ یې اوګوري))
میاصیب له الله پاك ډېر قدر او عزت ورکړے وۀ. په سکول کښې او د سکول نه باهر خلقو ډېر قدر کولو، ځکه چې میاصیب به خپله د خلکو ډېر عزت او احترام کولو.
د پشاور پرېس کلب لۀ اړخه د منشیاتو د روك تهام باره کښې یو پروګرام وۀ، چې په هغې کښې دهر سکول نه هلکانو ته دعوت وۀ چې کوم کسان ښکلي تصویرونه جوړلے شي، نو میاصیب د هغې پروګرام په برخه کښې زما او د سجاد خان نومونه درج کړل. مونږ یو خیالي د یو ((پوډري انسان)) انځور جوړ کړو. مونږ ته یې دا نۀ وو ویلي چې په فلانکي ورځ به ((پشاور پرېس کلب)) ته ځو.
اچانك میاصیب رانه یوه ورځ تپوس اوکړو، چې تا هغه تصویران جوړ کړي... ما جوړ کړي وو خو رانه کور پاتې

www.pukhto.net

شوي وو. سجادخان ځان سره راوړي وو. میاصیب راته
ووئیل چې راځه ستا کور ته په موټر سائیکل ځو او هغه
تصویرونه راوړو....

زه او میاصیب دواړه په موټر سائیکل سوارۀ شو په لاره
کښې بیا مونږ د ادب په حواله خبرې شروع کړې، چې کله
مونږ د لاهورۍ دروازې سره نژدې شو، نو میاصیب ماته
دوه داسې نصیحتونه اوکړل چې اوس هم زما په زړۀ او ذهن
کې پراتۀ دي.

اول نصیحت یې راته دا اوکړو چې:

«کله هم افسر شوې نو د خپلې اولنۍ تخواه پیسو کښې به
نیمې پیسې خپلې خوریانو له ورکړې»

دویم نصحیت یې راته ډېر زیات مهم او د کاڼې کرښه اوکړه
چې:

«کله هم استاذ شوې نو د هلك جېب او «رنګ» ته به نۀ
ګورې په دې کښې ستا د دنیا او آخرت تاوان دے»

دا خبره ډېر حقیقت لرې په دې زمونږ مشاهده شوې ده.

خلاصه دا چې زمونږ کور ته راورسېدو زۀ زر لاړم هغه
تصویرونه مې باهر راووېستل، نو میاصیب د یو دکاندار
سره ولاړې چېلۍ ته یې پانې ورکولې.

ما ترې تپوس اوکړ چې «سر دا ولې؟»

نو میاصیب په خندا خندا کښې راته ووئیل چې: «چېلۍ زما
ډېرې خوښې دي.»

بیا په ۲۸ ستمبر کال ۲۰۱۱ء کښې زه، سجادخان
او میاصیب پشاور پرېس کلب ته لاړو. د پرس کلب په دوازه
کښې یو کتابونو والا ناست وۀ. میاصیب د هغۀ نه د غالب
دیوان واخیست او نور بیا دننه ورغلو. په کرسو کښې مونږ
ښۀ په آرام کښېناستو. سجاد خان سره کېمره وه هغۀ
تصویران هم ووېستل، چې هغۀ سره اوس یو هم نشته.....

بیا په خپل وار باندې میاصیب استېج ته ورغے او د
«منشیاتو د روك تهام» باره کښې په اردو کښې یې ښې
ګټورې خبرې اوکړې او ورسره یې د داغ دهلوي یو دوه
شعرونه ووئیل. پروګرام په ختمېدو شو مونږ ته یې یو سند
هم راکړو، بیا د چائے وخت شو مونږ میاصیب سره
کښېناستو او میاصیب به ماته بیکرې مخې ته کوله... د
میاصیب یو ډېره ښه لطیفه رایاد شوه، چې ما په اول ځل
دمیا صیب د خولې نه اورېدلې وه. لطیفه څۀ داسې ده چې:

«یو پټواري ته چا اووئیل چې ماله خط اولیکه هغه ورته
سمد ستي ځواب ورکړو، چې بیا مې پښې خوګېږي، هغه بل
کس ترې تپوس اوکړو چې خط خو په لاس لیکلے کېږي او
خوګېږي ستا پښې؟.....»

www.pukhto.net

پټواري ورته اووئيل چې کله زۀ خط اوليکم او هغه خط بل کلي ته لاړ شي، نو زما په خط څوك نۀ پوهېږي، نو بيا مجبوري وي چې زۀ لاړشم او ورته هغه خط ولولم، نو ددې وجهې نه بيا زما پښې خوګېږي.

دا لطيفه يې هغه هلکانو په باره کښې ويلې وه، چې دچا به خط ډېر زيات خراب وۀ.

ما به اکثر مياصېب ته په موبائيل ښه معياري شاعري لېږله. ما ورته يوځل د فيض احمد فيض يو غزل ولېږلو، نو مياصېب ماته په کښې د فيض دوه شعرونه راولېږل، چې ورسره تاريخ او وخت هم درج دے:

چاہے دوزخ میں ے ملے نہ ملے
شیخ صاحب سے جان تو چھوٹے گی

بہشت میں بھی ملا ہے مجھے عذاب الیم
یہاں بھی مولوی صاحب ہیں میرے ہمسائے

دا شعرونه يې ماته په ۱۲ دسمبر کال ۲۰۱۲ء کښې د ماښام په وخت ۰۵:۱۲ بجې رالېږلي وۀ.

[وخته څۀ بې وخته لۀ ملګرو دې جدا کړم محفل هغه محفل دے خو ياران مې په کښې نشته هرچا چې دا شعر ليکلے دے، نو زما په نبض يې لاس ايښے دے... دا واقعي خبره ده. هم هغه سکول دے اوس خو د

ګوتو په شمار په کښې استاذان پاتې دي. زۀ زياتره سکول ته نۀ ځم، ځکه چې په کښې زما د ماضي ډېر خواږه يادونه دي او په تېره تېره د مياصېب ياد راته راځي، نو په دې حال کښې خپل زړۀ ته په دې شعر کښې داسې ډاډګېرنه ورکوم:

جہاں بھولی ہوئی یاد آکے دامن تھام لے دل کا
وہاں سے اجنبی بن کر گزر جاناہی بہتر ہے

خو بيا مې هم زړۀ نه قلارېږي... ماته دا منظر ياد دے رانه نۀ هېرېږي چې په سکول کښې زمونږ اخري ورځ وه.... ټولو ملګرو، استاذانو سره تصويرونه ووېستل، نو زۀ مياصېب پسې ګرځېدم، مياصېب ما د سکول په ميدان (ګراونډ) کښې پيدا کړو. مياصېب د سټېج په يو پوړۍ ناست وۀ او موسم د يخنۍ وه. زۀ راغلم مياصېب سره کښېناستم ما ورته په خوشحالۍ کښې ووئيل چې:

((سر زۀ تاسو پسې سکول کښې ګرځم او تاسو دلته يواځې ناست ياست! ولې....؟؟))

نو مياصېب ځواب راکړو چې:

((ياره! لږه يخني مې کېده او په دې رجسټر کښې لږ کار هم پاتې وۀ، نو دلته لږ نمر ته کښېناستم))

ما ورته په تلوار سره ووئيل چې:

((سر زۀ غواړم ستاسو يو تصوير اوباسم))

مياصيب راته ډېره په ښائسته لهجه کښې ووئيل چې:

((هن.........خه!))

ما د مياصيب يو دوه تصويران اوېستل، چې بيا زما د لاپرواهئ د وجهې رانه خراب شول، خو د هغه ميدان او هغه د ستېج پوړئ رانه نۀ هېرېږي.

زۀ به چې کله هم مياصيب سره ملاوشوم نو ما به ترې ډېر سوالونه کول او زما دا اوس هم عادت دے چې کوم عالم دين، شاعر، استاذ يا يو مشر سره ملاؤشم نو تپوسونه ترې کوم... هغه که د علم باره کښې وي اوکه د دنيا او که څۀ نور کار وغيره وي او دا پکار هم دي، چې سوال دخپل حد په دايره کښې اوشي... زمونږ د استاذانو خبره چې ((جو زيادہ سوال کرے گا' وہ زيادہ علم حاصل کرے گا))

دې تپوسونو سره به زمونږ په ژوند کښې راولاړې ټولې کشالې حل کېږي او په علم کښې به اضافه او وسعت پيدا کېږي او يقيناً زمونږ د ژوند د تېرولو دپاره هم د هغه ګټوره لاره ده.

د مياصيب سره خبرو اترو، سوال او ځواب کښې راته مياصيب اووئيل چې:

((زما د نوکرئ دېرش کاله پوره شول په دې دېرشو کالو

کښې ما د ډېرې مجبورئ نه ځان له يو موټرسائيکل واخيستو او زما کور تر اوسه پورې کچه (خام) دے، ما نوے کړے نۀ دے يعنې پوخ کړے مې نه دے او دا بلکل رښتيا خبره ده چې کله زۀ، عارف، عمرخالد او اجمل د مياصيب تعزيت دپاره د هغوی کور ته لاړو، نو هم هغه شانې کور يې وۀ. ما سوچ اوکړو چې واقعي مياصيب په صداقت باندې خپل ژوند تېر کړو....

دا منظر په يقين سره زما د کلاس ملګرو نه به هېروي، خو ماته داسې ياد دے لکه دا اوس ساعت... مونږ په لسم کلاس کښې وو... او مونږ ته درې مياشتې چهټيانې ملاو شوې. په يو حساب زمونږ اخري ورځ وه نو مياصيب په هغه ورځ هم مونږ له خپل د انګلش نوټسونه راکړل او د هغې پيسې يې لا تر اوسه پورې وانخستې... د داسې شخصيت ښۀ هېرول زۀ ډېر بد ګڼم...

بيا څۀ ډېر وخت پس ما ميا عادل نثار صيب سره پۀ فون رابطه اوکړه چې مونږ به د ميا صيب ملګرو سره ملاقات کوو چې هغوی د مياصيب پۀ اړه څۀ تاثرات لري... او د هغوی سره د مياصيب څنګه او په څۀ ډول ناسته ولاړه شوې... نو مونږ بيا يوه ورځ اوټاکله چې د مياصيب ملګري ډېر دي هم په کلي کښې او هم پۀ ښار کښې خو تر خپله وسه پورې به مونږ په کښې ځينو ځينو سره ملاقات وکړو....

◈ډاکټر نصیر احمد:

ډاکټر نصیر احمد صېب د میاصېب ډېر نزدې دوست دے. نصیراحمدصېب خپله د ډېر کمال خاوند او ادبي انسان دے. حاضر وخت د خلیل مهمند کېمرج سکول چېرمین دے. ډاکټر نصیر احمد صېب د میاصېب په ژوند مونږ ته یو مختصره شان رڼا واچوله، او د میاصېب په مرګ ډېر خفه وو او وئیلې یې چې مرګ زمونږ نه یو ښه دوست، ورور جدا کړو... د خپلو خبرو وضاحت یې په دې ډول وکړو چې میاصېب یو با عمله با ضمیره، قابل او حساس علمي، ذوق لرلو... خو یواځې تر دې حده نۀ چې د علم مجنون وو، بلکې ورسره په کښې چې کوم اوصاف وو هغه یې د سیرت، صورت او شخصیت داسې عکاسي کوله لکه څنګه چې ملغلره په هر اړخ برېښنا کوي... ډاکټر صېب د خپلو خبرو لږ وضاحت نور وکړو چې میاصېب ډېر خوش اخلاق، مهذب، خاکسار او د اخلاص و محبت نۀ ډك طبیعت لرلو. د معاشرې د حالاتو، واقعاتو د ژوند د کړکېچنو مسئلو نبض شناس وو... او د دې مسئلو د حل کولو یا مقابلې کولو یو لوی استاذ وو... د ژوند پۀ مثبت اړخونو یې کوشش کړے وو. ودۀ یې ورکړې وه او د ژوند منفي اړخونه یې د مثبت اړخونو پۀ قوت حاصل کړي وو. ډاکټر صېب ډېر په

خفګان سره د یو خبرې اظهار وکړو چې میاصېب به ماته زما د سکول په اړه څه داسې خبرې کولې چې مابه نه منل، خو اوس د میاصېب هغۀ خبرو ته ما ځان تسلیم کړو. او منم یې... د دې خبرې نه مونږ ته د میاصېب دور اندیشي معلومېږي، چې د هغوی نظر صرف په حال نه بلکې د مستقبل لپاره به یې هم سوچ کولو... ویل یې چې میاصېب به ماله سکول ته کله کله راتلو او په هغې کښې به یې علمي اصلاحات کول... چې د هغه په برکت به سکول ودۀ کوله. ویل یې چې د سکول په میټنګونو کښې به هم میاصېب مونږ سره شریك وو. او استاذانو ته به یې د درس او تدریس طریقې ښودلې... چې کله به ماته څۀ مسئله پېښه شوه نو ما به زر میاصېب سره مشوره وکړه او د هغې څه حل به راوتو... ډاکټر صېب مونږ سره د میاصېب یو خاطره شریکه کړه. چې یوځل میاصېب څۀ ضروري کار پیسې روان وو تادي پرې وه... دې وخت کښې یو نامعلوم سړے راغلې او د میاصېب نه یې څۀ تپوس اوکړو نو میاصېب هغه خپل ضروري کار پرېښودو او ورسره روان شو. او هم په دې اخلاص کښې به میاصېب مېړنے وو چې د هرچا به پکار راتلو...

www.pukhto.net

◈ شمس السلام صیب:

شمس السلام چې اوس وخت کښې پرنسپل دے او خپل تعلیمي هلوځول کښې مصروف دے او پهٔ خپل لنډتنګ وخت کښې یې مونږ له وخت ویستو او د میاصیب په ژوند یې راته یو څو ګټورې خبرې اوکړې... شمس السلام صیب او میاصیب په کال ۱۹۸۲ء کښې بطورِ د سکول د ((ډرائینګ)) استاد په حیثیت یوځاې شوے وۀ او بیا په ۱۹۸۸ء کښې میاصیب ایس-ایس-ټي شو او د وخت سره سره د دوی پروموشن کیدو.
په نمبر ۲ سکول کښې هم شمس السلام صیب او میاصیب ۵ کاله یوځائے وو شمس السلام صیب د میاصیب پهٔ اړه ډېر ښهٔ معلومات راکړو... و وئیل چې زما او د میاصیب پهٔ خپلو کښې رورولي وه پهٔ ګپ شپ کښې هم به مونږ یوبل سره آزاد وو... وئیل یې چې کله به زهٔ خپل کور کښې یواځې وم او یا به د میاصیب پهٔ کلي کښې څهٔ مسئله وه نو میاصیب به ما ځان سره خپل کور ته راوستو. او شپه به یې راسره اوکړه. وایي چې ما به میاصیب ډېر چیړل کله به مې ترې کتاب پټ کړو، کله به مې ترې موبائیل پټ کړو... څنګه چې مونږ د میا صیب د چائیو د عادت پهٔ باره کښې ذکر کړے وۀ، نو شمس السلام صیب هم داسې وئیل چې چائے او وچ پیے به یې ځان سره

ګرځول... وایي چې ما به میاصیب ته پهٔ خندا کښې وئیل چې: "میاصیب ما به د شپې نه چیړې... او خوب به راله نه خرابوې... دا بېټك دے او خواکښې ورسره باورچي خانه ده چې څهٔ دې هم پکار وي ورځه ورته..." وایي چې کله به زهٔ د شپې راویښ شوم نو میاصیب به چائے څښکل او اخبار به یې کتل... وئیل یې چې مابه ورته وئیل: "ته خو ټوله ورځ نااوزګار یې او تر د شپې ناوخته پورې مصروف یې نو دا کوم وخت کښې خپله مطالعه کوې؟" نو راته به یې وئیل چې: "بس چې د شپې د خوبه را بیدار شم نو مطالعه کوم"... وئیل: "چې کله پهٔ سیمونو کښې پیکج وغیره راوتل نو بیا به مې میاصیب په موبائیل تنګول"
وایي چې میاصیب د غاښونو نه کمزورے وۀ، نو چې کله به مونږ ملګرو خپلو کښې د کبانو پروګرام اوکړو نو کبانو سره د ذائقې او خوند دپاره ((سرکه)) هم ږدي .... نو میاصیب به په هر شي کښې د ډوډۍ وخت کښې ځان له ډوډۍ ماتوله (چورې کوله) نو په ((سرکه)) کښې به یې ډوډۍ ځان له ماته کړه... او د میاصیب د غاښونو په اړه میاعادل نثار صیب وئیل چې میاصیب به د غاښونو ډېر خیال ساتل پهٔ ورځ کښې به یې خامخا پنځه ځل مسواك استعمالوو.
شمس السلام صیب د خپلو خبرو لړۍ برقرار اوساتله او وئیل یې چې:

PUKHTO.NET

www.pukhto.net

زۀ چې د نمبر ۲ سکول نه لاړم نو بیا به مې هم د میاصېب سره ملاقاتونه کېدل... نو چې کله به هم زۀ نمبر ۲ سکول ته د میاصېب ملاقات له راغلم نو میاصېب به پۀ ((ستاف روم)) کښې د قهوې وغېره لنګر چلولو... او هره ورځ به یې په ستاف روم کښې موجوده استاذانو باندې قهوه څښله او د چائیو خرچه به ټوله میاصېب کوله... او دا خبره حقیقت هم دے چې یوځل زما ملاقات د حبیب الرحمن صېب سره اوشو چې ما سره عمرخالد ملګرے وۀ. حبیب الرحمن صېب هم د میاصېب د قهوې صفت راته وکړو چې:

"میاصېب په قهوه پخولو کښې ډېر ماهر وۀ او مونږ ته یې اوس هم د قهوې هغه لنګر یاد دے چې پۀ ډېر اخلاص سره به یې مونږ له قهوه پخوله" شمس السلام صېب وئیل، چې ما به ورله کور کښې چائے پخولو نو ما به ورته چائے اوښودې چې څنګه دي؟

په چائے به هم پوهېدو... چې د رنګ والا چائے به وو نو نۀ به څښکله... بغېر رنګ والا چائے یې څښکله... دې خبرې سره میا عادل نثار صېب وئیل چې کله به میا صېب زۀ ښار ته رالېږلم نو د "مصالحې" یا چائیو وغېره پسې نو باقاعده به یې راته دکان په ګوته کړو چې فلاني ځائے کښې به د فلاني دکاندار نه به مصالحه او فلاني نه به چائے راواخلې...

((شمس السلام صېب)) وئیل چې ما به کله کله میاصېب غصه کولو دپاره ورته وئیل چې:

"مړه کښېنه نالائقه!" خو نه به غصه کېدو... وئیل یې چې بیا بچو ورله کله انټرنیټ برابر کړو... نو د سحر مونځ نه به یې مخکښې ایکسپریس نیوز کتل...

د میا صېب د انګلش په اړه شمس السلام صېب هم ډېر حېران وو چې ده په انګلش دومره څنګه عبور حاصل کړے وۀ... بیا یې وئیل چې زما پۀ کوځه کښې هم د میاصېب یو څو ملګري وو، چې کله به میاصېب راغے نو بیا به هغه ټول ورته راغونډ شول او ګپ به مو ورسره لګول... وئیل یې چې میاصېب ډېر باهمت انسان وۀ... دا به پۀ سائیکل باندې کلي ته تلو راتلو... تر ډېر وخت پورې میاصېب په سائیکل ګرځېدو...

وئیل یې چې "اوس مونږ ملګري چې راغونډ شو، نو د میاصېب کمی په کښې ډېر محسوسه وو... " د دې خبرو په لړ کښې میا عادل نثار صېب د میاصېب یو عادت بیان کړو چې د ناشستې حلوه یې ډېره خوښه وه... اکثر چې په ګاډو خرخیږي نو دې له به اودرېدو او حلوه به یې ترې خوړه... شمس السلام صېب راته یو "نایي" په ګوته کړو چې کله کله به میاصېب هغه ته په زمکه کښېناستو خپل وېښته به یې پرې سمول... او اوس هم چې زۀ کله په هغه لار را تېر شم او هغۀ نایي ته وګورم نو

www.pukhto.net

ماته میاصېب را یاد شي... د شمس السلام صېب سره د
تفصیلي خبرو نه پس میاعادل نثار صېب زمونږ ملاقات بل
ملګري سره اوکړو.

◈حاجي ګل زاده صېب:

د میاصېب د وړوکوالي ملګرے وو... د عمر په لحاظ ترې
میاصېب لږ شان مشر وۀ. حاجي ګل زاده صېب او میاصېب پۀ
یو سکول کښې زده کړه کړې، خو د سکول د جماعت په نزد
میاصېب ترې یو څو جماعت مخکښې وۀ. حاجي ګل زاده
صېب هم د میاصېب مقصدي ژوند په اړه راته یو څو خبرې
اوکړې... وئیل یې چې میاصېب د مذهب پۀ میدان او د
سیاست پۀ میدان کښې ډېر مخکښې وۀ... میا صېب یو نر
پښتون او پوخ تبلیغي سړے وۀ او زمونږ پۀ کلي کښې یو
معزز تبلیغي وۀ... زمونږ به یې ډېره رهنمایي، اصلاح کوله...
وئیل یې چې میاصېب دومره همدرد انسان وۀ چې په چا به څۀ
تکلیف وۀ نو هغه به وئیل نه میاصېب به ترې خپله پښتنه کوله
چې څۀ حال دے؟ حاجي ګل زاده صېب پۀ خپل کلي کښې یو
وړوکے شان د دوایي (مېډېسن) دکان دے نو وئیل یې چې زما
کله په ښار کښې دکان وۀ نو چې میاصېب به کله سکول ته تلو
نو هم به راسره ملاوېدو او چې کله به د سکول نه فارغ شو نو
هم به راسره ملاوېدو... بیا چې کله کلي ته راغلم نو شپې به
راسره تر ناوخته پورې ناست وۀ، ګپ به مې ورسره لګول. د
دې خبرو سره حاجي ګل زاده صېب لږ ژړغونے شانې شو...

www.pukhto.net

د حاجي ګل زاده صېب دې يوې خبرې زما هم طبيعت لږ ګډوډ
کړو چې مياصېب د هېرولو نه وۀ، خو مونږ په زوره هېر کړو،
واقعي چې مونږ څو څو ځله کوشش وکړو چې مياصېب هېر
کړو خو مياصېب نۀ هېرېږي د هغه يوه يوه خبره رايادېږي... دې
خبرو په مينځ کښې مياعادل نثار صېب وئيل چې مياصېب
څنګه پۀ هسپتال کښې به مونږ ته وئيل چې ماله فلانے شے
راوړئ نو هم داسې به يې «حاجي ګل زاده صېب» ته فون وکړو
او لکه د رور پۀ شان به يې ورته ووئيل چې راځې نو ماله
درسره کهير يا فرني راوړه...

حاجي ګل زاده صېب وئيل چې مياصېب دومره ساده او دومره
اعتمادي انسان وۀ چې ماسره به ناست وۀ او جينکو به ورته
فون اوکړو او تر ډېر وخته پورې به ترې سوالونه تپوس کول.

حاجي ګل زاده صېب د زړۀ نه ډېر کمزورے وۀ نور توان يې ونۀ
لرل او د سترګو يې اوښکې روانې شوې او مونږ ته هم دا
مناسب ښکاره نه شو چې زاړۀ يادونه ورله را تازه کړو او په
زخمونو يې مالګې اودوړوو او دلته مو ورسره خپلې خبرې
راغونډې کړې.

◈منيجر عنايت الله صېب:

منيجر عنايت الله صېب چې په دې وخت کښې پۀ بينک کښې د
منيجر پۀ توګه خپل خدمات ترسره کوي... منيجر عنايت الله
صېب د ميا صېب کلي وال هم دے او د ۴۰-۳۵ کلونو يې
دوستانه هم ورسره وه... منيجر عنايت الله صېب وئيل چې زۀ
او ميا صېب د يوبل پۀ طبيعت ډېر پوه وو او چې کله به ماته
څه مسئله را پېښه شوه يا به مياصېب ته نو مونږ زر يوبل سره
ملاؤ شو او څه حل به مو ورته را ويستو... بيا يې د مياصېب
سره د مينې پۀ اظهار کښې د خپلو خبرو وضاحت داسې اوکړو
چې:

"زما د بينک پۀ اړه به مياصېب سره ډېر معلومات وو او
مياصېب د تعليم په اړه به ما سره وو... چې کله به ما په محفل
کښې د تعليم په اړه خبرې کولې... نو خلق به راته حېران شول
او راته به يې وئيل چې: «تۀ څۀ تعليمي اداره کښې ملازم يې
چې د تعليم په اړه دومره معلومات لرې؟»"

نو وايي چې:

"ما به د مياصېب حواله ورکړه چې دا هر څۀ ما د مياصېب نه
زده کړي دي او کله چې به مياصېب په کوم محفل کښې د بينک
پۀ اړه څۀ خبرې کولې نو خلقو به ترې پۀ تعجب سره تپوس

www.pukhto.net

وکړو چې:

"تهٔ بينك کښې منيجر يې چې دومره معلومات درسره دي؟"

نو وايي چې مياصېب به زما حواله ورکړه چې دا ټول معلومات ماته ديو ملګرې نه ترلاسه کېږي.

منيجر عنايت الله صېب د مياصېب يوه واقعه مونږ ته ذکر کړه چې:

يوه ورځ زهٔ او مياصېب په لاره کښې په داسې چاق چاق قدمونو تېز تېز روان وو، نو مونږ سره دريم ملګرے هم مل شو... نو د هغه ملګري زمونږ تېز رفتارۍ ته پام شو نو راته يې وئيل چې:

"هلکه څه هامته جامته روان وئ"

نو په دې کښې ورته مياصېب ډېر ښائسته او د خندا ډك جواب ورکړو چې:

"کسان گدھوں کو ہانک رہے تھے اور گدھے بچارے کسان کی وجہ سے ھینک رہے تھے"

نو هغه خبره يې خندا پلو ته بوتله.

منيجر عنايت الله صېب وئيل چې ټوله ورځ د بينك پهٔ کارونو کښې او حسابونو کښې به ډېر ستړے شوم... په اعصابو به مې بوج وهٔ، نو چې مياصېب سره به مې ملاقات وکړو نو هغه ستړيا به مې بالکل ختمه شوه... او پهٔ ګپ شپ به مو خپل ټول

تکليفونه هرڅهٔ ترڅهٔ وخت دپاره هېر کړل...

منجير عنايت الله صېب د مياصېب د تعليم او د مطالعې پهٔ اړه دا وئيل چې زهٔ او مياصېب به تر ډېر ناوخته پورې د مياصېب پهٔ حجره کښې ناست وو او خپله مطالعه به مو کوله... کله کله داسې شپې راغلې چې مونږ به تر سهاره پورې ويښ وو او په خپله مطالعه کښې به مصروف وو... چې سهار به شو نو زهٔ به خپل دفتر ته لاړم او مياصېب به خپل سکول ته لاړے... وئيل يې چې زهٔ او مياصېب يوبل سره دومره نژدې وو چې زهٔ به چې حکومت له طرفه کوم ځاې ته (ټرينګ) ته لاړم... نو مياصېب ته به زما ځائے معلوم وهٔ او مياصېب به چې په کوم ځائے پهٔ ټرينګ کښې وهٔ نو هغه به ماته معلوم وهٔ... او صرف تردې پورې زما او د مياصېب معلومات محدود نه وو چې مونږ ته به ديوبل ځائے معلوم وو؟ بلکې چې موقع به ملاوېده نو يوبل له به د ټرينګ ځائے ته هم ورتلو.

وئيل يې چې کله به دبينك له اړخه څهٔ پروګرام وهٔ او په هغې کښې به د يار دوست اجازت هم وهٔ، نو ما به ځان سره مياصېب بوتلو... او چې د مياصېب به په کوم ځائے کښې پروګرام وهٔ او د ملګرو اجازت به هم وهٔ، نو پهٔ هغې کښې به مياصېب زهٔ ځان سره بوتلم او بيا يې وئيل چې د مياصېب د برکته ما ډېر ځيان وليدل او چې کله به زما چهټي وه او لږ شان به بور شوم نو زر

www.pukhto.net

به مې میاصېب ته فون اوکړو چې راشه... که میاصېب به وزګار وۀ نو ضرور به راتلو... او که نۀ به وۀ اوزګار نو ماته به يې ځائے پۀ ګوته کړو چې ته هلته راشه.

د منیجر عنایت الله صېب نه مونږ ته دا معلومات هم تر لاسه شو چې په آخره کښې میاصېب په ګلبهار علاقه کښې اکیډمي پرانستې وه نو تقریباً یو کال به زۀ هلته سهار ورتلم ځان سره به مې پیې شوده او ډوډۍ واخسته او هم هلته به مو پخه کړه او ناشته به مو اوکړه... ده دې خبرې نه پس منیجر صېب لږ ژړغون شانې شو او آواز يې په مرۍ کښې اونښتو او وئیل يې چې:
"کله هم چې زۀ د هغه اکیډمۍ پۀ لاره تېرېږدم نو ورته نه ګورم... ځکه چې ماته میاصېب او هغه زاړۀ وختونه رایادیږي او زړۀ مې خفه کېږي"

منیجر عنایت الله صېب وئیل چې یوځل پۀ دسمبر کښې راته امیر عالم صېب چې د میاصېب زوړ ملګرے دے... فون يې راته اوکړو چې زۀ د کوره لرې یم ته اکیډمۍ ته ورشه اوګوره میاصېب ناروغه دے... نو زۀ زر اکیډمۍ له ورغلم... چې اومې کتل نو میاصېب بیمار وۀ او د فالج علامات پرې ښکاره وو ما زر تر زره ډاکټر ته بوتلو... او ډاکټر نه چې اوزګار شوم نوخپل کور ته مې راوستو او حجره کښې مې ورته د هیټر انتظام اوکړو... دې نه پس بیا کور واله پۀ صحیح توګه

هسپتال کې داخل کړو او هم په دغه دوران کښې زۀ عمرې له لاړم، چې د عمرې نه فارغ شو او په ائیرپورټ چې کوز شو نو د کور تلو نه مخکښې مخکښې زۀ میاصېب له هسپتال ته لاړم نو طبعیت يې لږ شان ښه وۀ... بیا د دې نه څلور میاشتې پس بیا ناروغه شو او علاج لپاره يې پېنډۍ ته بوتلو... د روژې میاشت وه او په روژه کښې زۀ د میاصېب تپوس له پېنډۍ ته لاړم ډېر خوشحاله شو میاصېب زما پۀ راتګ او وایي چې ډېرې د زړۀ خبرې يې راته وکړې او یو فهرست يې راته وښود... د خپل اوږد سفر د تلو نه مخکښې يې دا څۀ د لین دین فهرست وۀ.

د مینجر صېب پۀ دې خبرو سره زما پۀ زړۀ کښې یو درد را پورته شو سترګې مې د اوښکو نه ډکې شوې او پۀ زوره مې ځان ټینګ کړو... او د میاصېب حوصلې ته حیران شوم...

د مینجر عنایت الله صېب د تفصیلي او ګټورو خبرو نه پس د منیجر صېب زوی عامر صېب چې حاضر وخت کښې د دولسم جماعت زده کونکے دے. عامر صېب هم د میا صېب پۀ اړه څۀ خبرې مونږ ته اوکړې... عامر صېب وئیل چې میاصېب چونکه د چائیو ډېر شوقي وۀ نو مونږ خاص د میاصېب لپاره د (بجلۍ چینك) اخستے وۀ چې دبجلۍ په زور به پۀ کښې چائے پخېدو... وئیل يې چې ما ترې څۀ وخت پورې پړهایي (ټیوشن) هم کړے

وۀ او یوځل یې ماته د انګلش ټسټ راکړو نو زما خط خراب
وۀ، کله چې میاصېب له ما خپل لیکل یوړو... نو میاصېب
څنګه زما لیکل اوکتل نو راته یې ووئیل چې: "دا خو درله زۀ
په غور سره نه ګورم"
ما ووئیل ولې؟
وایې: "دې لیکلو ته خو دې اوګوره (D) له دې خیټه ډېره
راویستې ده" د میاصېب د خط پۀ اړه هم ډېر مهارت لرلو.
عامر صېب بیا یو بله واقعه راته ووئیله چې میاصېب به زمونږ
کور ته راغلو... زمونږ کور مخې ته به یې خپل موټرسائیکل
اودرولو نو ما به ورته ووئیل چې: (سر زۀ به یې کور ته دننه
کړم)
نو راته یې وئیل چې:
"ما ورته داسې تالا اچولې ده چې د چا پلار یې هم نه شي
بوتلے"
چونکې زۀ او میاعادل نثارصېب د منیجر صېب کور ته تلي
وو نو میا عادل نثار صېب راته هغه تالا پۀ خپل موټرسائیکل
پورې تړلې وښوده.
منیجر عنایت الله صېب پۀ دې یوې خبرې خپلې خبرې
راغونډې کړې او پۀ ډېر سوخت سره یې اوئیل:
"مونږ د میاصېب کمې ډېره محسوسوو---!!!"

◈امیر عالم صېب:

امیر عالم صېب (ریټائر پرنسپل) د میا صېب پۀ خاص ملګرو
کښې دے. د میاصېب سره یې د ۱۹۸۸ء نه یارانه دوستانه وه
امیر عالم صېب د میاصېب پۀ اړه مونږ ته ډېر ښۀ معلومات
راکړو او د میاصېب پۀ اړه یې دا تاثرات لرل چې میاصېب یو
قناعت پسند ، انسان وۀ د چا مال او پیسو ته یې زړۀ نه
خوشحالول. صبرناکه شخصیت وۀ او پۀ دوستۍ کښې صادق
وۀ هر پردے بچے به یې خپل بچے ګڼل... او د خپل وس نه زیات
به یې پرې تعلیم کولو پام کوو. وئیل چې ما سره به یې خپل د
زړۀ څۀ نا څۀ راز وئیل او خپلې ډېرې قیصې یې زما زوی ته
کړې... د دې وجه داوه چې ما د خپل زوی چې
(جواد خان) نومېږي د هغه د پړهایي (ټیوشن) لپاره یو ملګر
سره خبره کړې وه خو هغه سره مې سمون رانغے. پۀ دې وخت
کښې چرته میاصېب خبر شوے وۀ... او ماله راغے او راته یې
ووئیل چې زۀ به ستا زوی ته پړهایي (ټیوشن) کوم او هغه هم
مفت.
ما ورته ووئیل چې ستا خو خپله ډېر مصروفیات دي نو راته
یې وئیل یې چې:
"زۀ ستا پکار رانشم او ته زما پۀ کار رانه شې نو دا خو دوستي

www.pukhto.net

رورولي نه شوه"

نو وئیل یې چې بیا یې زما زوې ته پړهایي (ټیوشن) شروع کړو نو میاصېب به ځکه زما زوې ته خپلې ډېرې قیصې کولې...

امیر عالم صېب د خپلو د خبرو وضاحت کښې دا خبره را په ډاګه کړه چې زۀ به کله کور کښې یواځې وم یا به مې زړۀ تنګ شو نو میاصېب ته به مې فون وکړو چې ځان زر را رسوه راله... میاصېب بۀ ما کله کله کور ته هم شپې له راوستو او ماسره یې کافي شپې کړې دي.

د امیر عالم صېب د خبرو په لړ کښې دا خبره هم واضح شوه او بلکه د نورو ملګرو او زامنو نه هم دا خبره ثابت شوې چې د میاصېب د سي- ایس-ایس ډېر ارمان وو. امیر عالم صېب وئیل چې په خپلو بچو یې کوشش کړے خو قسمت ته منظور نه وه ... وئیل یې چې میاصېب یو ورځ زما کور ته راغے ځېرې نه یې د خفګان اثرات معلومېدل. ما ترې تپوس وکړو چې میاصېب ولې خفه یې؟

راته یې وئیل چې زما مشر زوی میا راشد نثار خو KMC ته لاړے.

"نو ما ورته ووئیل چې خوشحاله پرې شه کنه؟"

وئیل یې چې:

"زما ارمان وۀ چې زۀ پرې C.S.S وکړم"

امیر عالم صېب وئیل چې بیا یې وخت پۀ وخت د خپلو بچو نه هم د سي- ایس- ایس هغه ارمان قطع شو... نو بیا یې زما زوي جوادخان ته ملا اوتړله چې دا به د سي- ایس- ایس دپاره تیاروم خو د هغه نه هم نا امید شو... خو د میاصېب د اسي- ایس-ایس ارمان په زړۀ کښې په غورځنګ وۀ.

بیا څه وخت پس یې د سي-ایس-ایس دپاره اکېډمۍ هم پرانسته خو د میاصېب پۀ طبیعت د سي-ایس-ایس شوق لرلو والا شاګرد ورته ملاؤ نۀ شو. د امیر عالم صېب د دې خبرې نه پس ماته خپل ارمان لکه د مجرم اودرېدل چې زما خپله ارمان وۀ چې زۀ دې د میاصېب پۀ ژوند افسر شم... خو مرګے ډېر ظالم دے په چا رحم نۀ کوي، خو بیا هم میاصېب چې ماته کومه لاره سمه کړې وه پۀ هغې زۀ خپل مزل کوم لکه د دې شعر په معنې چې:

موت آگئی نہ ہو مرے ذوق امید کو
محرومیوں میں کیف سا پانے لگاہوں میں

د میاصېب نه محروم خو شوم خو ده هغه رانبودلي هر څه نه د ژوند رڼا او خوند اخلم...

امیر عالم صېب ډېر د سوخته او د غم ډکه خبره وکړه چې:

((په میاصېب خو بچي یتمان شول خو د میاصېب ملګري یعنې مونږه هم د یو ښه دوست نه محروم پاتې شوو.))

www.pukhto.net

امير عالم صېب يو ډېره خوندوره خبره وکړه چې مياصېب د خپلې مرضۍ مالك وۀ... مياصېب به چې کله څۀ خبره وکړه او زۀ به پرې پوهه شوم چې زما د خبرې ګنجائش پۀ کښې نشته نو بيا به زۀ د مياصېب مخې له نه ورتلم... دې کښې به ځينو ملګرو وئيل چې:

«امير عالم: ميا صېب وران کړے دے خو په دې کښې اصل خبره دا وه چې زۀ د مياصېب د دوستانې نه نۀ شوم صبريدے».

امير عالم صېب د مياصېب د قناعت پسندۍ په اړه راته يو عجيبه قيصه وکړه چې يو ځل مياصېب څه دوايي اخستله نو پيسې يې پکار شوې... خپلې پيسې ترې کور پاتې شوې وې ما پسې راغے چې د څومره پيسو دوايي پکار وه هومره پيسې رانه طلب کړې نو ما ورته اضافي پيسې ورکړې نو واپس راکړې چې زما دومره نه دي پکار.

نو بيا زۀ په کور نه وم او مياصېب راغلے وۀ او پيسې يې کور پريښې وې.

نو تردې حده پورې به مياصېب فضول خرچي نۀ کوله.

بقول امير عالم صېب «چې مياصېب به په کتابونو او اخبارونو ډېره خرچه کوله.»

امير عالم صېب پۀ دې خبرو هم مونږ ته رڼا واچوله چې:

«مياصېب ويل چې زۀ ترهګرۍ خلاف يو کتاب ليکم خو دا به

يې ورسره هم وئيل چې:

«که بالفرض زۀ دا کتاب اوليکم، نو ماته به پۀ پاکستان کښې ژوند تېرول ګران شي... که زۀ ترې لاړ شم نو زما بچو ته به ژوند ګران شي».

امير عالم صېب سره بيا د سي-ايس-ايس پۀ اړه څۀ خبره راغله نو چونکه ما سره مياعادل نثار صېب هم موجود وۀ نو ميا عادل نثار صېب ووئيل چې:

«مونږ به چې کله کور کښې څۀ مرمت کول نو ميا صېب به راته وئيل چې: څۀ دپاره دومره خرچه کوئ؟ سي-ايس-ايس وکړئ ښۀ ښايسته تيار کور به درته ملاؤ شي، نو وايي ډېر ارمان يې وۀ د سي-ايس-ايس»

امير عالم صېب وئيل چې مياصېب دوه ځل د سی ايس ايس امتحان ورکړے وۀ د اول ځل انټرويو خو مونږ مخکښې ذکر کړے... دويم ځل باندې امير عالم صېب وئيل چې په پرچو کښې يې ښۀ نمبرې راغلې وې، خو په انټرويو کښې ترې سوال غلط شوے وۀ، نو مياصېب ورته وئيل چې تاسو سوال سم کړئ زۀ به جواب درکړم. نو د دې د وجې ميا صېب بيا په سي ايس ايس کښې ناکامه شوے وۀ. نو ده دې ناکامتيا دوجې د مياصېب په ذهن کښې دا خلا پيدا شوې وه چې مانه به يو شاګرد هم نالائق نه پاتې کېږي. پۀ خپلو پيسو او پۀ خپل

www.pukhto.net

کوشش به زه هغه تعلیم سره مخ کوم او د تعلیم په اړه مونږ ځای په ځای خبره کړې چې میاصېب به خلقو له په خپله خرچه داخِله کوله.

امیر عالم صېب وئیل چې: زۀ د میاصېب په طبیعت باندې دومره پوهه وم چې یو ځل میاصېب څۀ لانجه وغېره کړې وه نو ماله کور ته راغلے او په غصه وۀ او راته یې ووئیل چې:

((زۀ ریټائرمنټ اخلم))

چونکه زۀ خو پرې پوهه شوم چې سړے غصه دے نو ما ورته ووئیل چې:

((اوس په آرام اودۀ شه خوب وکړه سهار به درخواست ولیکو او دواړه به لاړ شو استعفٰی به واخلې))

چې سهار شو نو غصه یې سړه شوې وه نو هغه د استعفٰی اخستلو لانجه ختمه شوه.

وئیل یې چې: میا صېب ډېر نر سړے وۀ کله چې به میاصېب سره مېلمانۀ وو او زۀ به کور کښې نۀ وم، نو زما زوی (جوادخان) ته به یې آواز وکړو چې د حجرې دروازه خلاصه کړه ماسره مېلمانۀ دي او وئیل یې چې تردې حده پورې مونږ یو بل سره جوړښت درلود چې ما به ذاتي مشوره چې رور سره هم نشو کولے میاصېب سره به مې کوله. او د دې وجه هم دا وه چې میاصېب امانت دار سړے وۀ او دیو خبره به یې بل چاته نه

کوله راز به یې په راز ساتلو. سپك لمن انسان نه وو.

امیر عالم صېب هم د میاصېب د چائیو په اړه ووئیل چې چائے چیني هرڅه به یې ځان سره ګرځول نو ما به ورته کله کله وئیل چې ((زما کور ته راځې نو دا شیان ځان سره مه راوړه. زما کور کښې باورچې خانه شته. څۀ دې کار وي ماته وایه زۀ به درله پخوم)) او بل دا چې میاصېب زما کور ته هډو پردے کور ویلي نۀ وۀ چې رابه غلو نو راته حکم به یې کول چې نن دا شے پوخ کړه زما پرهیز دے دا راوړه... بیا یې وئیل چې:

یو ځل مې کور ته شپې لپاره راوستو او ورته مې ووئیل چې داسې ذاتي مشوره درسره کوم... نو په دې وخت کښې ورته د کور نه فون راغے نو اول یې ورته په فون ووئبل چې زۀ نۀ شم درتلے، نو خبره داسې سنګینه شانې وه، نو رانه روان شو او راته یې وئیل چې ((سبا به ګپ لګوو)) نو بیا مونږ هغه مشوره د غرمې وخت کښې وکړه.

امیر عالم صېب وئیل چې په دې **۳۰-۳۵** کالو کښې مانه میا صېب صرف دوه ځل خفه شوے.

امیر عالم صېب خپلې خبرې په دې سو درد نه ډك لفظونو کښې راته ووئیل چې:

((هره شپه هر ساعت راته میاصېب نېغ اودرېږي او ژړا راشي))

د میاصېب د ټولو ملګرو سره د ملاقات او د هغوی د

میاصیب په ژوند تاثرات او میاصیب سره د مینې د اظهار په
لړ کښې ماته د اکرام الله ګران بابا دا شعر رایاد شو چې:

د ګـران پـه قبـر کـه وابنـهٔ زرغـون شـي
یـاران ژونـدي دې وي صـحبت دې نـه مـري

◈استاد منصف خان صیب:-

حاضر وخت منصف خان صیب د هائی سکول استادئ په ځوکئ ناست خپل فرایض انجام ته رسوي. منصف خان صیب د میاصیب کلي وال هم دے او ملګرے هم... بقول منصف خان صیب چې ۱۹۸۷-۸۸ نه زما او د میاصیب یاري دوستي ده. منصف خان صیب د میاصیب پهٔ ژوند مونږ ته رڼا واچوله وئیل یې چې زهٔ د میاصیب پهٔ شخصیت او په اخلاق چې څومره هم خبرې اوکړم نو دا به داسې وي لکه پهٔ اوړو کښې د مالګې برابر... میاصیب یو ښهٔ پلار، ښهٔ رور او ښهٔ دوست وهٔ ما نه په دومره وخت کښې یو یا دوه ځل خفه شوے وي او خفګان به یې هم داسې وهٔ چې ګهنټه پس به مونږ ګپ لګول وئیل یې چې ما به کله ډېر غصه کړو، نو ماته به یې اندازه د تندي نه اولګېده... ډېر پهٔ سخته به غصه کیدو او زما د میاصیب سره څو څو ځل ټرانسفر یوځای شوې او هغه هم په یوځای کښې... وئیل چې ما د میاصیب نه ډېر څهٔ زده کړي کله چې به میاصیب ګړېدو نو ما به ورته پوره غوږ کېښنودو زهٔ به میا صیب ته ډېر حېران وم چې میاصیب د الفاظو ذخیره د کوم ځای نه یاده کړې ده. وئیل یې چې کله به زهٔ میاصیب سره ملاؤېدلم نو زیات تر به منیجر عنایت الله صیب پهٔ حجره کښې زمونږ ملاقات

www.pukhto.net

کېدو... او چونکه پخوا به موبائيل نهٔ وو نو زما د مياصېب سره په ښار کښې د حاجي ګل زاده صېب په دکان کښې ملاقات کېدو. وئيل چې زهٔ صرف يو ځل په ۱۹۹۱ء کښې د مياصېب سره د ذاتي هلوځلو په لړ کښې اسلام آباد ته چکر له تلې وم.

وئيل يې چې مياصېب به کله استاذانو ته څهٔ ټرېنګ ورکول نو په هغې کښې به زهٔ هم موجود وم او خپله زده کړه به مې ترې کوله چونکه مياصېب په انګلش کښې ډېر ماهر وو نو ما هم ترې په ۱۸-۲۰ کالو کښې ډېر انګلش زده کړو او مياصېب به ماله پرې باقاعده شاباسی هم راکول. منصف خان صېب د مياصېب د ګپ په اړه ووئيل چې:

«د مياصېب ګپ به هم زمونږ دپاره سبق وو او په هغې کښې به ترې هم مونږ خپله زد کړه کوله».

بيا يې وئيل چې:

«زه اوس هم په سکول کښې نورو استاذانو ته د مياصېب ذکر کوم» چونکه مياصېب خو يو ملنګ انسان وو نو منصف خان صېب د مياصېب د سادګۍ په اړه راته ووئيل چې:

«کله به په کوم محفل کښې مياصېب ناست وو او په هغې کښې به داسې افسران هم ډېر تکبر سره ناست وو... خلقو ته به دمياصېب د لباس او حليې نه داسې معلومېده چې دا چرته

داسې تبليغي وغېره دے خو چې کله به مياصېب خپلې خبرې شروع کړې نو ټول محفل به ورته ګوته په خلُهٔ شو چې دا څومره عالم فاضل انسان دے.»

وئيل يې چې:

«زما د ايم ايډ په امتحان او زد کړه کښې ۷۰ فيصده د مياصېب مدد وو. ددې وجه هم دا وه چې ما به مياصېب په قلار نه پرېښود. ځاې به مې ورسره وټاکل چې سبا به په کوم ځاې کښې کېښنو چې کلاس واخلو، چونکه موبائيل به نهٔ وو نو مياصېب به ځاې راوښودو چې:

«فلاني ځاې کښې به کېښنو».

نو په داسې طريقه به ترې ما خپله زدکړه کوله.

منصف خان صېب وئيل چې د مياصېب مرګ زمونږ ډېر څهٔ خراب کړل زمونږ ماشومان هم دمياصېب د علم نه محروم پاتې شول. وئيل يې چې مياصېب به زما بچو ته پړهائي (ټيوشن) کول، نو ما به ورته د پيسو وئيل چې پيسې درکوم خو مياصېب به نهٔ اخستې. يو ځل مې ډېر پرې غصه کړو نو راته يې ووئيل چې:

«د خپلو بچو نه څوك پيسې اخلي؟»

ما ورته ووئيل چې:

«هغه خو سمه ده خو ته خو غريب سړے يې زما بيا هم ګزاره

www.pukhto.net

کېږي» خو مياصېب به پۀ دې خفه کېدو.

وئيل يې چې «د ميا صېب دا منظر رانه نه هېرېږي چې پۀ اول ځل د بيمارۍ نه لږ ښۀ شوے وۀ... زۀ سره د خپلو بچو تپوس له لاړم، نو مياصېب مې اوکتل ډېر خوشحال شوم طمع مې ترې پيدا شوه، خو مياصېب پۀ خبرو خبرو کښې پۀ ناسته داسې د پرېشانۍ جوته اوخوړه، نو زۀ ډېر خفه شوم» د دې واقعې سره منصف خان صېب په ژړا شو... او راته يې ووئيل چې «زۀ اوس خپل کلي «موسیٰ زے» ته هم نه ځم. کوم کوم ځاې کښې زما د مياصېب سره ملاقات شوے هغه ټول ځائيونو ته نه ځم.»

منصف خان صېب د ميا صېب سره د خپلې مينې اظهار پۀ دې الفاظو سره اوکړو چې:

«زما والد صېب او رور مې وفات شو هغه زما دپاره غم وه خو د مياصېب وفات د ټولې معاشرې غم دے»

د خپلو خبرو پۀ وضاحت کښې دا هم ووئيل چې زۀ يې دوستانې او مينې ته پۀ سلام شوم... وئيل يې چې:

«که د مياصېب پۀ ځاې زما زوی وفات شوے وے نو زۀ پرې راضي وم... خو د ميا صېب پۀ مرګ نه...»

الله پاك دې د مياصېب د ملګرو دا صحبت تل آباد لري او الله دې دوی له لوئی عمر ورکړي.

د مياصېب د ملګرو سره ملاقات نه پس د مياصېب زوې

مياعادل نثار صېب زۀ ځان سره خپل کلي ته بوتلم او د مياصېب په قبر مونږ حاضري اوکړه څنګه چې د مياصېب د ملنګۍ طبيعت وۀ هم داسې يې قبر کچه وۀ... د ميا صېب قبر ته مې کتل ژړا راغله او د عبدالرحمن بابا دا اشعار مې ميا عادل نثار صېب ته ووئيل چې:

دوبـــاره دې راتلـــۀ نشـــته پـــه دنيـــا
نـــن دې وار دے کـــه دروغ کـــړې کـــه رښـــتيا

تېـــر ســـاعت پـــۀ مثـــال مـــړے د لحـــد دے
مـــړي چـــا دي ژونـــدي کـــړي پـــۀ ژړا

بيا مياعادل نثار صېب ځان سره روان کړم او يو دکان په پلو يې بوتلم او راته يې اوښودو چې دې دکاندار سره به مياصېب تر شپې ناوخته پورې ناست وۀ.

الغرض دا ټول ګډوډ واقعات، لطيفې ما د دې دپاره اوليکلې، چې زما په خپله حافظه باور نشته او بله دا چې په دې خبرو کښې ما تر خپله حده پورې ر يښتين ولي ليکلې... او اميد دے چې ان شاء الله په دې خبرو کښې به ما د چا دل آزاري نه وي کړي او محض په دې خبرې ما د مياصېب سره د خپلې سپېڅلې مينې اظهار کړے دے.

زۀ خپلې خبرې راغونډوم او په اخر کښې د خپل ارمان باره کښې به د خپل معزز استاذ او د ګورنمنټ کالج د اردو

www.pukhto.net

چیرمئین خالد سهیل ملك صېب دیو مقالې حواله لیکم، چې دا زما د زړۀ ارمان وۀ او حقیقت دے دا به تر ډېر وخته پورې هم داسې وي... هغوی وایي چې:

((خواب دکھانے والے نے خواب دکھائے۔ لیکن تعبیر نہیں بتائی))

خپلو ټولو استاذانو او خپلو خوږو ملګرو سره د خپلې بې کچه مینې اظهار

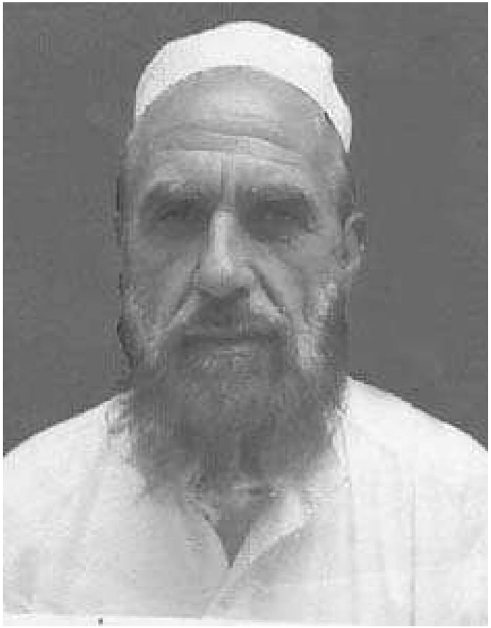

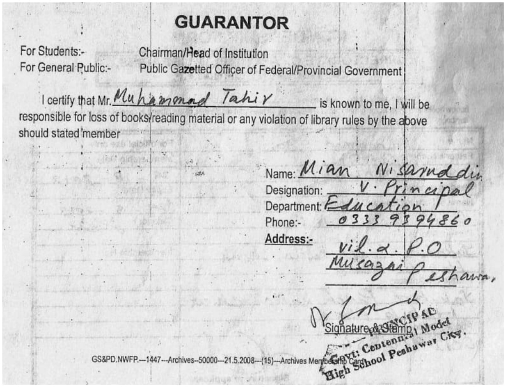

GUARANTOR

For Students:- Chairman/Head of Institution
For General Public:- Public Gazetted Officer of Federal/Provincial Government

I certify that Mr. Muhammad Tahir is known to me, I will be responsible for loss of books/reading material or any violation of library rules by the above should stated member

Name: Mian Nisaruddin
Designation: V. Principal
Department: Education
Phone:- 0333 9394860
Address:- Vil. & P.O Musazai Peshawar.

Signature & Stamp: PRINCIPAL Govt: Centennial Model High School Peshawar City.

GS&PD.NWFP.—1447—Archives—50000—21.5.2008—(15)—Archives Membership Card

دا هغهٔ لیك دے چې میاصېب ماتهٔ په کال ۲۰۱۲ء کښې دستخط کړے وو... بیا مې د عبدالرحمٰن بابا کتب خانې انچارج حاجي صفدرخان صېب په برکت پهٔ کال **۲۰۱۵**ء کښې تر لاسه شو.

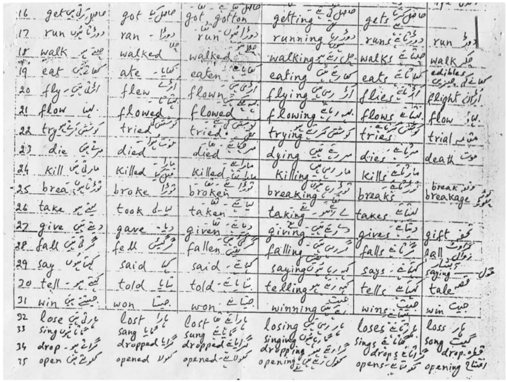

16 get حاصل کرتے ہیں	got حاصل کیا	got, gotton حاصل کیا ہے - تھا	getting حاصل کر رہے	gets حاصل کرتا ہے	
17 run دوڑتا ہوں	ran - دوڑا	run دوڑا ہوں - تھا	running دوڑ رہا ہوں	runs دوڑتا ہے	run دوڑ
18 walk چلتے ہیں	walked چلا	walked چلا ہوں	walking چل رہے ہیں	walks چلتا ہے	walk چکر
19 eat کھاتے ہیں	ate - کھایا	eaten کھایا ہے	eating کھا رہے ہیں	eats کھاتا ہے	edibles کھانے کی چیزیں
20 fly - اڑتی ہیں	flew اڑے	flown اڑی ہیں	flying اڑ رہی ہیں	flies اڑتا ہے	flight اڑان
21 flow بہنا	flowed بہتا تھا	flowed بہہ چکا ہے	flowing بہہ رہا ہے	flows بہتا ہے	flow بہاؤ
22 try کوشش کرتے ہیں	tried کوشش کی	tried کوشش کی ہے - تھی	trying کوشش کر رہے ہیں	tries کوشش کرتا ہے	trial مشق
23 die مرتے ہیں	died فوت ہوا	died مر گیا ہے - تھا	dying مر رہے ہیں	dies مرتا ہے	death موت
24 kill مارتے ہیں	killed مارا قتل کیا	killed مارا ہے	killing مار رہی ہیں	kills مارتا ہے	
25 brea توڑتا ہوں	broke توڑا	broken توڑا ہے - تھا	breaking توڑ رہا ہوں	breaks توڑتا ہے	break وقفہ breakage ٹوٹ پھوٹ
26 take لیتے ہیں	took لیا	taken لیا ہے - تھا	taking لے رہا ہوں	takes لیتا ہے	
27 give دیتے ہیں	gave دیا	given دیا ہے - تھا	giving دے رہے ہیں	gives دیتا ہے	gift تحفہ
28 fall گرتے ہیں	fell گر گئیں	fallen گر گئی ہیں	falling گر رہی ہیں	falls گرتا ہے	fall گراوٹ زوال آبشار
29 say کہتا ہوں	said کہا	said - کہا ہے	saying کہہ رہا ہوں	says - کہتا ہے	saying قول
20 tell - کہتے ہیں	told بتایا	told - بتایا ہے	telling کہہ رہے ہیں	tells کہتا ہے	tale قصہ
31 win جیتتے ہیں	won جیتا	won جیتا ہے	winning جیت رہے ہیں	wins جیتتا ہے	win جیت
92 lose ہارتے ہیں	lost ہارا	lost ہارا ہے - تھا	losing ہار رہی ہیں	loses ہارتا ہے	loss ہار
33 sing گاتا ہوں	sang گایا	sung گایا ہے	singing گا رہا ہوں	sings گاتا ہے	song گیت
34 drop - گراتے ہیں	dropped گرایا	dropped گرایا ہے	dropping گرا رہے ہیں	drops گراتا ہے	drop - قطرہ
75 open کھولتے ہیں	opened کھولا	opened - کھولا ہے	opening کھول رہے ہیں	opens - کھولتا ہے	opening افتتاح

دا نوټس میاصېب مونږ ته په نهم جومات کښې راکړے وو، چې تر دې دمه ماسره محفوظ دے.

(محمدطاهر عابد طائر